

**Briuselis, 2026 m. birželio 23 d.  
(OR. en)**

**10740/26**

---

---

**Tarpinstitucinė byla:  
2025/0400 (COD)**

---

---

**ENER 412  
CLIMA 340  
CONSOM 206  
TRANS 433  
AGRI 516  
IND 427  
ENV 769  
COMPET 791  
FORETS 98  
CODEC 1233  
IA 171**

**PRANEŠIMAS**

---

nuo: Tarybos generalinio sekretoriato

kam: Tarybai

---

Ankstesnio  
dokumento Nr.: 10341/26

Komisijos dok. Nr.: 16775/25

---

Dalykas: Pasiūlymas dėl EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVOS,  
kuria dėl leidimų išdavimo procedūros spartinimo iš dalies keičiamos  
direktyvos (ES) 2018/2001, (ES) 2019/944, (ES) 2024/1788  
– Bendras požiūris

---

## I. ĮVADAS

1. 2025 m. gruodžio 10 d. Komisija pateikė pasiūlymą dėl Reglamento dėl transeuropinės energetikos infrastruktūros gairių (TEN-E reglamento) peržiūros<sup>1</sup> ir pasiūlymą dėl dalinio keitimo direktyvos, kiek tai susiję su leidimų išdavimo procedūros spartinimu (direktyvos dėl leidimų išdavimo)<sup>2</sup>. Šie du pasiūlymai yra Europos elektros tinklų dokumentų rinkinio, prie kurio pridedamas Komisijos komunikatas ir du rekomendaciniai dokumentai, dalis.
2. Siūloma direktyva dėl leidimų išdavimo siekiama paspartinti energetikos infrastruktūros projektų leidimų išdavimą tikslingai iš dalies pakeičiant tris direktyvas: Atsinaujinančiųjų išteklių energijos direktyvą, Elektros energijos rinkos direktyvą ir Dujų rinkos direktyvą.

## II. DABARTINĖ PADĖTIS

3. 2025 m. gruodžio 11 d. Komisija pateikė siūlomą direktyvą dėl leidimų išdavimo Energetikos darbo grupei.
4. 2025 m. gruodžio 15 d. TTE tarybos (energetika) posėdyje ministrai, remdamiesi informaciniu dokumentu, surengė politinius debatus dėl Europos elektros tinklų dokumentų rinkinio (dok. 15896/25).
5. 2026 m. sausio 13 d. Energetikos darbo grupėje Komisija pristatė pridedamą Europos elektros tinklų dokumentų rinkinio poveikio vertinimą; tame pačiame posėdyje darbo grupė pradėjo nagrinėti pasiūlymus pastraipsniui.
6. 2026 m. kovo 16 d. TTE tarybos (energetika) posėdyje ministrai, remdamiesi informaciniu dokumentu, surengė antruosius politinius debatus dėl Europos elektros tinklų dokumentų rinkinio (dok. 6281/26).

---

<sup>1</sup> Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl transeuropinės energetikos infrastruktūros gairių, kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (ES) 2019/942, (ES) 2019/943 ir (ES) 2024/1789 ir panaikinamas Reglamentas (ES) 2022/869 (dok. 16772/25 + ADD 1 + ADD 2).

<sup>2</sup> Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos, kuria dėl leidimų išdavimo procedūros spartinimo iš dalies keičiamos direktyvos (ES) 2018/2001, (ES) 2019/944 ir (ES) 2024/1788 (dok. 16775/25).

7. Savo 2026 m. kovo 19 d. išvadose Europos Vadovų Taryba ragino „abi teisėkūros institucijas 2026 m. susitarti dėl plataus užmojo elektros tinklų dokumentų rinkinio, kad būtų greitai sukurta būtina infrastruktūra, užtikrinta jos apsauga bei atsparumas ir sustiprintos jungtys nacionaliniu ir transeuropiniu lygmenimis, be kita ko, supaprastinant ir paspartinant leidimų išdavimo procedūras, taip prisidedant prie integruotos ir tvirtesnės energijos rinkos užtikrinimo, kartu nustatant lankstų požiūrį į vidaus prekybos zonose gaunamas šalies vidaus perkrovos pajamas, kuriuo atsižvelgiama į skirtingas nacionalines aplinkybes.“ Europos elektros tinklų dokumentų rinkinys taip pat įtrauktas į Europos Parlamento, Europos Sąjungos Tarybos ir Europos Komisijos veiksmų gairėse „Viena Europa, viena rinka“ pateiktą prioritetinių siektinų rezultatų sąrašą.
8. 2026 m. gegužės 20 d. Nuolatinio atstovų komitetas pateikė tolesnio darbo, susijusio su šiuo elektros tinklų dokumentų rinkiniu, gaires (dok. 8469/26), grindžiamas diskusijoms skirtu dokumentu, kuriose daugiausia dėmesio skiriama pagrindiniam scenarijui, perkrovos pajamoms, tarpvalstybinės energetikos infrastruktūros saugumui ir atsparumui, pritarimo tylos procedūrai ir žemėtvarkai.
9. 2026 m. birželio 17 d. Nuolatinio atstovų komitetas išnagrinėjo bendro požiūrio projekto tekstą. Diskusijose paaiškėjo, kad pirmininkaujančios valstybės narės kompromisinių tekstui iš esmės pritariama. Tik kelios delegacijos pareiškė susirūpinimą dėl konkrečių teksto punktų.
10. Remdamasi pirmiau nurodytais Taryboje vykusiais politiniais debatais, valstybių narių pastabomis, gautomis nagrinėjant pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamo akto Energetikos darbo grupėje, 2026 m. kovo 19 d. Europos Vadovų Tarybos pateiktomis gairėmis ir diskusijų Nuolatinio atstovų komitete rezultatais, pirmininkaujanti valstybė narė pateikė septynias pasiūlymo dėl direktyvos dėl leidimų teksto patikslintas redakcijas.
11. Naujausias pirmininkaujančios valstybės narės parengtas direktyvos dėl leidimų išdavimo kompromisinis tekstas (REV 7) išdėstytas dokumente ST 10740/26. Naujas tekstas pažymėtas **paryškintuoju** šriftu, o vietoje išbraukto teksto įrašyta [...].

### III. NAGRINĖJIMAS KITOSE INSTITUCIJOSE

12. Europos Parlamente už dokumentą atsakingas Pramonės, mokslinių tyrimų ir energetikos komitetas (ITRE). Paskirtas pranešėjas dėl direktyvos dėl leidimų išdavimo yra EP narys Niels Fuglsang (S&D, DK). Europos Parlamentas savo poziciją dėl direktyvos dėl leidimų išdavimo turėtų priimti 2026 m. liepos mėn.
13. Regionų komitetas nuomonę dėl Europos elektros tinklų dokumentų rinkinio priėmė 2026 m. kovo 5 d.<sup>3</sup> Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas nuomonę dėl Europos elektros tinklų dokumentų rinkinio priėmė 2026 m. kovo 18 d.<sup>4</sup>

### IV. PIRMININKAUJANČIOS VALSTYBĖS NARĖS KOMPROMISINIO PASIŪLYMO PAGRINDINIAI ELEMENTAI

#### **1 straipsnis. Atsinaujinančiųjų išteklių energijos direktyvos konkrečių straipsnių daliniai pakeitimai**

14. 15c straipsnyje dėl žemės tvarkymo valstybėms narėms suteikiama šiek tiek lankstumo sprendžiant, kur bus įgyvendinami atsinaujinančiųjų išteklių energijos projektai. Į 4 konstatuojamąją dalį įtraukta didelių teritorijų, kuriose valstybės narės neturėtų neleisti plėtoti atsinaujinančiųjų išteklių energijos projektų, apibrėžtis. Tai yra teritorija, kurioje neleidus įgyvendinti atsinaujinančiųjų išteklių energijos projektų kiltų grėsmė, kad valstybė narė neužtikrins savo nacionalinio įnašo į atsinaujinančiųjų išteklių energijos sektorių, kaip nustatyta jos integruotame nacionaliniame energetikos ir klimato srities veiksmų plane. Taip pat paaiškinta, kad šis straipsnis nedaro poveikio gynybos aspektams. Šiame straipsnyje paspartintos atsinaujinančiųjų išteklių energijos plėtros zonų taikymo terminas buvo pratęstas iki 2027 m. gruodžio 31 d.
15. 15d straipsnyje suteikiama daugiau lankstumo dėl projekto technologijos, vietos ar masto, kiek tai susiję su tuo, kad atsinaujinančiųjų išteklių energijos projektai duotų naudos vietos piliečiais ir bendruomenėmis.

---

<sup>3</sup> Dok. 9866/26.

<sup>4</sup> Dok. 9868/26.

16. Be to, pagal tą patį 15d straipsnį nepriklausomo tarpininko, kuris skatintų projekto plėtotojo ir plačiosios visuomenės dialogą atsinaujinančiųjų išteklių energijos projektų klausimais, įsteigimas tapo savanoriškas. Patikslinta, kad tarpininkas yra jokių su projekto plėtotoju susijusių finansinių interesų neturinti nepriklausoma trečioji šalis, kuri gali būti valdžios institucija.
17. 16 straipsnyje skaitmeninio portalo, skirto visiems leidimų išdavimo procedūros etapams, sukūrimas taip pat tapo savanoriškas. Pagal šias nuostatas leidžiama vietoj vieno portalo kurti sujungtus portalus. Atitinkamai patikslintos 7 ir 33 konstatuojamosios dalys.
18. Į 16b straipsnį vėl įtraukta nuostata dėl poveikio aplinkai švelninimo priemonių, susijusių su rūšių apsauga.
19. Pagal to paties 16b straipsnio nuostatas pritarimo tylos procedūra tapo neprivaloma. Valstybės narės gali savo nuožiūra, jei jos to pageidauja, taikyti pritarimo tylos procedūrą priimdamos aplinkos apsaugos ir galutinius sprendimus. Atitinkamai patikslintos 8 ir 21 konstatuojamosios dalys.
20. Patikslintos 16c straipsnio nuostatos dėl vėjo energijos įrenginių modernizavimo. Su jomis susijusios išimtys buvo išplėstos įtraukiant nacionalinio saugumo aspektus ir teritorijų planavimo pokyčius. Suteikta daugiau lankstumo dėl žemės tvarkymo nuostatų ir pagarbos konstitucinei kompetencijai.
21. 16d straipsnis papildytas apribojimais siekiant apsaugoti saugumo interesus, susijusius su saulės energijos įrangos įrengimu ir energijos kaupimu toje pačioje vietoje. Taip pat nurodoma, kad gynybos ir saugumo interesais tam tikroms sritims šio straipsnio nuostatos gali būti netaikomos. Be to, pakeistos nuostatos, kuriomis pašalinamos kliūtys prijungiamosioms mažosioms saulės energijos sistemoms, įtraukiant saugos ir tinklo stabilumo užtikrinimo priemones. Taip pat patikslinta 10a konstatuojamoji dalis ir apibrėžtis (10a straipsnis), susijusios prijungiamosiomis mažosiomis saulės energijos sistemomis.
22. 16f straipsnyje paaiškinta, kad valstybės narės atsinaujinančiųjų išteklių energijos projektų atveju teritorijų planavimo procedūrose gali taikyti viršesnio viešojo intereso prielaidą. Į viršesnio viešojo intereso prielaidos taikymo išimtį įtraukti nacionaliniai gynybos ir saugumo interesai.

23. 16g straipsnyje kompensacinės priemonės dabar apima piniginio kompensavimo priemones, kai jos leidžiamos pagal nacionalinę teisę.
24. 16h straipsnyje leidimų autonominiams energijos kaupimo įrenginiams išdavimo terminas pratęstas ne daugiau kaip 6 mėnesiams. Hidroakumuliacinių renginių atveju tinkamai pagrįstais atvejais šis terminas gali būti pratęstas.
25. 16i straipsnyje paraiškų dėl įkrovimo stotelių terminas buvo pratęstas iki 45 dienų. Leidimų įkrovimo stotelėms išdavimo procedūros trukmė gali būti ne ilgesnė kaip šeši mėnesiai, tačiau tinkamai pagrįstais atvejais šis terminas gali būti pratęstas papildomam šešių mėnesių laikotarpiui.
26. 16j straipsnyje numatyta, kad valstybės narės užtikrina, kad pasikeitus žemės, kurioje yra atsinaujinančiųjų išteklių energijos įrenginiai, statusui tuos įrenginius vis dar būtų galima hibridizuoti, kartu taip pat gerbiant konstitucinę kompetenciją. 14b konstatuojamojoje dalyje pateikiama daugiau informacijos ir lankstesnės nuostatos dėl hibridizacijos.
27. 17 straipsnyje prisijungimo prie tinklo terminas pratęstas iki šešių mėnesių, o žodis „leidimas“ išbrauktas, nes jis nebūtinai taikomas prijungimui prie tinklo.

## **2 straipsnis. Elektros energijos rinkos direktyvos konkrečių straipsnių daliniai pakeitimai**

28. 8 straipsnio pakeitimai, susiję su pritarimo tylos procedūra (8 straipsnio 3 dalies b punktas) ir skaitmeniniu portalu (8 straipsnio 4 dalis), buvo suderinti su pasiūlymo 1 straipsnio pakeitimais.
29. 8 straipsnio 3 dalies b punkte numatyta galimybė pratęsti leidimų perdavimo ir skirstymo sistemos infrastruktūroms išdavimo terminą 30 mėnesių vietoj buvusių 18 mėnesių. Taip pat aiškiai nurodyta, kad leidimas perdavimo ar skirstymo sistemos infrastruktūrai būtų laikomas esminiu siekiant integruoti atsinaujinančiųjų išteklių energiją, taip pat siekiant klimato politikos ir energetikos tikslų ir poveikio klimatui neutralumo tikslo.

30. 8 straipsnio 8 dalyje aiškiai nurodyta, kad perdavimo ir skirstymo sistemos infrastruktūros planavimas, statyba ir eksploatavimas laikomi atitinkančiais viešąjį interesą, išskyrus kultūros paveldo apsaugą.
31. Į tą patį straipsnį įtrauktos naujos 12a, 12b ir 13c dalys, kuriose nurodoma, kad perdavimo ar skirstymo sistemos infrastruktūrai netaikomos Vandens pagrindų direktyvos, Dirvožemio stebėsenos teisės akto ir Jūrų strategijos pagrindų direktyvos nuostatos.
32. 8a straipsnyje nustatyta išimtis mažoms uždarams skirstymo sistemoms, todėl jos laikomos paskirstymo sistemos operatoriais.
33. Į 40a straipsnį įtrauktas reikalavimas pateikti dešimties metų perdavimo tinklo plėtros planą reguliavimo institucijai ar kitai institucijai, jei valstybė narė tuo tikslu yra paskyrusi kitą kompetentingą instituciją. Be to, priimant labiau informacija grindžiamus sprendimus, gali būti atsižvelgiama į jautrumo analizę ir papildomus scenarijus arba jautrumo aspektus.

### **3 straipsnis. Dujų rinkos direktyvos konkrečių straipsnių daliniai pakeitimai**

34. Padaryti pakeitimai 8 straipsnyje siekiant suderinti nuostatas dėl pritarimo tylos procedūros (8 straipsnio 5 dalies c punktas) ir skaitmeninio portalo (8 straipsnio 16 dalis) su kitomis pasiūlymo dalimis.
35. Į 8 straipsnio 6a dalį įtraukta nuostata, pagal kurią vandenilio perdavimo ir skirstymo sistemų planavimo, statybos ir eksploatavimo atveju nereikalaujama atlikti išmetamų azoto junginių kiekio vertinimo.

## **V. IŠVADA**

36. Tarybos prašoma susitarti dėl bendro požiūrio remiantis šio pranešimo priede išdėstytu tekstu.

Pasiūlymas

**EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVA**

**kuria dėl leidimų išdavimo procedūros spartinimo iš dalies keičiamos direktyvos  
(ES) 2018/2001, (ES) 2019/944, (ES) 2024/1788**

(Tekstas svarbus EEE)

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 192 straipsnio 1 dalį ir 194  
straipsnio 2 dalį,

atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,

teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,

atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę<sup>1</sup>,

atsižvelgdami į Regionų komiteto nuomonę<sup>2</sup>,

laikydami įprastos teisėkūros procedūros,

---

<sup>1</sup> OL C [...], [...], p. [...].

<sup>2</sup> OL C [...], [...], p. [...].

kadangi:

- (1) lėtos ir sudėtingos leidimų išdavimo procedūros, įskaitant prijungimo prie tinklo leidimų išdavimo procedūras, yra viena iš pagrindinių priežasčių, kodėl vėluojama plėtoti energetikos projektus. Elektros energijos perdavimo tinklai pastatomi per maždaug 10 metų; daugiau nei pusė reikiamo laiko tenka leidimų išdavimui. Panašiai, leidimų išdavimas atsinaujinančiųjų išteklių energijos projektams vis dar gali užtrukti iki devynerių metų, priklausomai nuo valstybės narės ir atitinkamos technologijos. Priklausomai nuo technologijos, leidimų išdavimas energijos kaupimo įrenginiams gali užtrukti nuo vieno iki septynerių metų. Leidimų statyti arba pertvarkyti įkrovimo stoteles greitkeluose ir depuose išdavimo procedūros kai kuriose valstybėse narėse gali užtrukti iki dvejų metų. Lėtą leidimų išdavimą, be kita ko, lemia nenuoseklios įvairių institucijų administracinės sistemos, nepakankamas institucijų darbuotojų skaičius, poveikio aplinkai vertinimo trukmė, nepakankamas visuomenės pritarimas, ribota skaitmenizacija ir ribotas duomenų prieinamumas, taip pat administraciniai ir teisminiai sunkumai;

- (2) pastaraisiais metais Sąjungos lygmeniu buvo nustatytos naujos priemonės, kuriomis siekiama paspartinti leidimų išdavimo atsinaujinančiųjų išteklių energijos projektams ir tam tikru mastu infrastruktūros projektams procedūras. 2022 m. priimtas Tarybos reglamentas (ES) 2022/2577<sup>3</sup> siekiant paspartinti leidimų išdavimo atsinaujinančiųjų išteklių energijos ir susijusios infrastruktūros projektams procedūras. Jo dalinis taikymas iki 2025 m. birželio 30 d. buvo pratęstas Tarybos reglamentu (ES) 2024/223<sup>4</sup>. Be to, Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2023/2413<sup>5</sup> iš dalies pakeista Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2018/2001<sup>6</sup>, kad administracinės leidimų išdavimo atsinaujinančiųjų išteklių energijos įrenginiams procedūros būtų racionalizuotos nustatčius išsamią leidimų išdavimo sistemą, trumpesnius terminus ir paprastesnes taisykles. Į iš dalies pakeistą direktyvą įtraukti įpareigojimai parengti žemėlapius, įpareigojimas nustatyti paspartintos atsinaujinančiųjų išteklių energijos plėtros zonas, kuriose, kaip tikimasi, projektų poveikis aplinkai bus nedidelis, todėl gali būti taikomos spartesnės ir paprastesnės taisyklės, ir neprivalomos priemonės, kuriomis siekiama nustatyti paspartintos plėtros zonas infrastruktūros projektams, kai infrastruktūros projektams tam tikromis sąlygomis netaikomas poveikio aplinkai vertinimas, pavyzdžiui, atliekant strateginį teritorijos poveikio aplinkai vertinimą;

---

<sup>3</sup> 2022 m. gruodžio 22 d. Tarybos reglamentas (ES) 2022/2577, kuriuo nustatoma atsinaujinančiųjų išteklių energetikos sprendinių diegimo spartinimo sistema, (OL L 335, 2022 12 29, p. 36, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2577/oj>).

<sup>4</sup> 2023 m. gruodžio 22 d. Tarybos reglamentas (ES) 2024/223, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2022/2577, kuriuo nustatoma atsinaujinančiųjų išteklių energetikos sprendinių diegimo spartinimo sistema, (OL L, 2024/1343, [...] 2024 **1 10**, ELI: [http://data.europa.eu/eli/reco/2024/223\[...\]/oj](http://data.europa.eu/eli/reco/2024/223[...]/oj)).

<sup>5</sup> 2023 m. spalio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2023/2413, kuria iš dalies keičiami Direktyva (ES) 2018/2001, Reglamentas (ES) 2018/1999 ir Direktyva 98/70/EB, kiek tai susiję su skatinimu naudoti atsinaujinančiųjų išteklių energiją, ir panaikinama Tarybos direktyva (ES) 2015/652, (OL L, 2023/2413, 2023 10 31, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2023/2413/oj>).

<sup>6</sup> 2018 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2018/2001 dėl skatinimo naudoti atsinaujinančiųjų išteklių energiją (OL L 328, 2018 12 21, p. 82, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2018/2001/oj>).

- (3) siekiant užtikrinti, kad Sąjunga pasiektų savo plataus užmojo 2030 m. klimato politikos ir energetikos tikslus ir poveikio klimatui neutralumo tikslą iki 2050 m., būtina koordinuotai ir suderintai dar labiau supaprastinti ir sutrumpinti administracines leidimų išdavimo procedūras. Direktyvoje (ES) 2018/2001 nesprenžiamis svarbūs klausimai, dėl kurių labai užtrunka leidimų išdavimo procedūros ir atsinaujinančiųjų išteklių energijos integravimas į sistemą, pavyzdžiui, lėtos leidimų išdavimo tinklams, autonominiams energijos kaupimo įrenginiams arba įkrovimo stotelėms procedūros, nepakankamas visuomenės pritarimas arba nepakankamas procedūrų skaitmenizavimas. Be to, į tą direktyvą buvo įtrauktos tik tam tikros Reglamento (ES) 2022/2577 priemonės, tačiau joje trūksta kelių svarbių priemonių, kurios nebetaikomos, pavyzdžiui, priemonių, kuriomis būtų išplėstas atsinaujinančiųjų išteklių energijos projektų prioritetas, neapsiribojant aplinkosaugos aspektais, ir racionalizuotas tam tikrų aplinkosaugos taisyklių laikymasis. Galiausiai, siekiant užtikrinti visišką esamų Direktyvos (ES) 2018/2001 priemonių veiksmingumą, būtina atlikti tam tikrus tikslinius jų pakeitimus;
- (4) Direktyvos (ES) 2018/2001 15c straipsniu valstybės narės įpareigojamos nustatyti paspartintos atsinaujinančiųjų išteklių energijos plėtros zonas bent vienai atsinaujinančiųjų išteklių energijos technologijai. Nustatydamos tokias zonas, valstybės narės gali neleisti tam tikroms zonoms tapti paspartintos atsinaujinančiųjų išteklių energijos plėtros zonomis dėl jų didelės aplinkosauginės vertės ir jautrumo. Tačiau, siekdamas nepakenkti paspartintos atsinaujinančiųjų išteklių energijos plėtros zonų nustatymo tikslams, valstybės narės neturėtų nustatyti didelių teritorijų, kuriose atsinaujinančiųjų išteklių energijos projektų įrengti *a priori* neįmanoma dėl aplinkosaugos priežasčių, įskaitant kraštovaizdžio apsaugą, nes dėl tų projektų bus atliekamas atitinkamas specialus poveikio aplinkai vertinimas, leisiantis nustatyti galimą poveikį aplinkai ir jį mažinti. **Teritorija turėtų būti laikoma didele, jeigu tokioje teritorijoje neleidus įgyvendinti atsinaujinančiųjų išteklių energijos projektų kiltų grėsmė, kad valstybė narė neužtikrins savo nacionalinio įnašo į atsinaujinančiųjų išteklių energijos sektorių, nustatyto jos integruotame nacionaliniame energetikos ir klimato srities veiksmų plane. Apribojimai tebėra galimi, jei valstybė narė regioniniuose ar vietos plėtros planuose yra nustačiusi pakankamai atsinaujinančiųjų rūšių energijai skirtų zonų, kad būtų pasiekti nacionaliniai ar regioniniai su zonomis susiję tikslai konkrečios rūšies atsinaujinančiųjų išteklių energijos srityje, atitinkantys jos integruotą nacionalinį energetikos ir klimato srities veiksmų planą;**

- (5) prie ilgo atitinkamų energetikos projektų įgyvendinimo ir toliau prisideda netinkami visuomenės dalyvavimo procesai, lemiantys administraciniais ir teisminiais ginčais reiškiamą prieštaravimą. Dėl ginčų reikia imtis papildomų veiksmų nesilaikant numatytų administracinių leidimų išdavimo procedūrų terminų, todėl atsiranda nenumatytų vėlavimų, kurių trukmė skiriasi priklausomai nuo atitinkamos valstybės narės teismų veikimo spartos. Nepakankamas visuomenės pritarimas yra viena iš pagrindinių kliūčių leidimų išdavimo atsinaujinančiųjų išteklių energijos projektams procedūrose, taigi ir jų įgyvendinimui rinkoje. Užtikrinus vietos bendruomenių dalyvavimą atsinaujinančiųjų išteklių energijos projektuose, visų pirma didesniuose, visuomenės pritarimas gali padidėti. Taigi, valstybės narės turėtų priimti priemones, kad **bent** dideli atsinaujinančiųjų išteklių energijos projektai, juose dalyvaujant tiesiogiai ar netiesiogiai, duotų naudos **arti tų projektų esantiems** vietos piliečiams ir bendruomenėms, nedarant poveikio laisvam tiekėjo pasirinkimui pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2019/944<sup>7</sup> 4 straipsnį. Tokios priemonės gali apimti įvairių formų tiesioginio finansinio dalyvavimo priemones, pavyzdžiui, bendros nuosavybės sistemas, be kita ko, bendradarbiaujant su energetikos bendruomenėmis; sutelktinio finansavimo schemas arba pasigamintos atsinaujinančiųjų išteklių energijos vartojimo arba dalijimosi energija schemas, arba netiesioginio finansinio dalyvavimo priemones, pavyzdžiui, sutarčių skatinimą ir darbo vietų kūrimą vietos bendruomenėms, įskaitant mokymo programas; bendruomenės išmokų fondus; finansines kompensacijas netoli projekto gyvenančioms vietos bendruomenėms, **vietos mokesťines pajamas, pavyzdžiui, dėl projekto atsirandančias ir priimančiosios savivaldybės gaunamas pajamas iš nekilnojamojo turto mokesčio**, netoli projekto esančios viešosios infrastruktūros statybą ir priežiūrą; elektros energijos kainos nuolaidas arba paramą pažeidžiamiems vartotojams ir energijos nepriteklių patiriančioms žmonėms; **Valstybės narės gali nuspręsti taikyti skirtingas naudos pasidalijimo priemones, priklausomai nuo konkrečios technologijos, projekto vietos ir masto. Valstybės narės gali nustatyti arba toliau taikyti naudos pasidalijimo sistemas atsinaujinančiųjų išteklių energijos projektams, kuriems netaikomas šioje direktyvoje nustatytas naudos pasidalijimo įpareigojimas;**

---

<sup>7</sup> 2019 m. birželio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2019/944 dėl elektros energijos vidaus rinkos bendrųjų taisyklių, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2012/27/ES, (OL L 158, 2019 6 14, p. 125, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2019/944/oj>).

- (6) dėl vietos gyventojų prieštaravimo, kurį dažnai lemia skaidrumo stoka ir nepakankamas bendruomenės įsitraukimas, gali būti vėluojama vykdyti leidimų išdavimo procedūras ir vėliau bylinėjimosi procesus. Kaip nurodyta Komisijos rekomendacijoje (ES) 2024/1343<sup>8</sup>, ankstyvajame etape užtikrinamas tinkamas visuomenės dalyvavimas yra akivaizdus atsinaujinančiųjų išteklių energijos projektų sėkmės veiksnys. Nepriklausomas tarpininkas **arba atitinkama valdžios institucija, veikianti kaip tarpininkė**, gali paspartinti didelių atsinaujinančiųjų išteklių energijos įrenginių, kurių galia didesnė nei 10 MW, diegimą, skatindamas projektų rengėjų ir vietos bendruomenių konsultacijas, kai tinkama, prieš leidimų išdavimo procedūras ir jų metu, siekiant skatinti dialogą ir pasiekti atitinkamų šalių konsensusą viso proceso metu bei išvengti teisinių ginčų; [...]

---

<sup>8</sup> 2024 m. gegužės 13 d. Komisijos rekomendacija (ES) 2024/1343 dėl greitesnio leidimų atsinaujinančiųjų išteklių energijos ir susijusios infrastruktūros projektams išdavimo procedūrų paspartinimo (OL L, 2024/1343, 2024 5 21, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reco/2024/1343/oj>).

- (7) leidimus išduodančių institucijų išteklių trūkumas ir leidimų išdavimo procedūrų skaitmenizavimo bei duomenų prieinamumo stoka yra kliūtys, lėtinančios leidimų išdavimo procedūras. Skaitmenizavimas ir tinkamas dirbtinio intelekto funkcijų naudojimas yra pagrindinės priemonės siekiant paspartinti procedūras ir padidinti veiksmingumą visoms susijusioms šalims. Tai leidžia atitinkamoms institucijoms greičiau tvarkyti paraiškas, o projektų rengėjams – nuo pat pradžių greitai gauti aiškią informaciją apie proceso etapus ir reikalavimus, taip užtikrinant skaidrumą ir stebėseną. Tačiau leidimų išdavimo procedūrų skaitmenizavimas atsilieka, nes jis dažnai yra išskaidytas į leidimų išdavimo procedūras ir etapus skirtingose kompetentingose institucijose, o daugumoje valstybių narių nėra vieno skaitmeninio proceso<sup>9</sup>. Be to, tai pačiai projekto paraiškai tvarkyti dažnai naudojami keli skaitmeniniai portalai, o sąveikumas užtikrinamas ne visada. Tai lemia didelę administracinę našą projektų rengėjams, ribotą institucijų, įvairiais lygmenimis vykdančių leidimų išdavimo procedūras, veiklos vidaus koordinavimą, nepakankamą paraiškos statuso matomumą ir neaiškumą dėl kliūčių, dėl kurių leidimų išdavimo procedūros sulėtėja.
- Sudarius galimybę nacionaliniu lygmeniu naudotis skaitmeniniu portalu arba keliais sujungtais portalais**, skirtais visiems leidimų išdavimo atsinaujinančiųjų išteklių energijos, energijos kaupimo įrenginių ir tinklo projektams procedūrų etapams, **galima užtikrinti** vienesnę įvairių valstybių narių leidimus išduodančių institucijų skaitmenizavimą, sąveikumą ir skaidrumą, taip pat tai, kad leidimų išdavimo procedūros galiausiai taptų spartesnės.

---

<sup>9</sup> Europos Komisija. Energetikos generalinis direktoratas, COWI, „Eclareon“ ir „Prognos“, *Monitoring the implementation of the Commission recommendation and guidance on speeding up permit-granting procedures for renewable energy and related infrastructure projects – Final report*, Europos Sąjungos leidinių biuras, 2025, p. 31.

**Toks portalas ar portalai galėtų suteikti pareiškėjams galimybę pateikti paraiškas ir patikrinti jų būseną, priskirti jas kompetentingoms institucijoms ir leisti institucijoms jas tvarkyti turint prieigą prie visų atitinkamų duomenų ir informacijos, netaikant jokių tarpinių popieriniais dokumentais grindžiamų etapų. [...] Tokiame portale ar portaluose turėtų būti įdiegtos funkcijos, be kita ko, naudojant dirbtinį intelektą, kad bendras kontaktinis punktas, kitos institucijos ir pareiškėjai galėtų patikrinti paraiškos būseną ir etapus, kuriuose vėluojama, taip pat patikrinti, ar laikomasi leidimų išdavimo terminų. Be to, turėtų būti sudarytos sąlygos rinkti statistinius duomenis, kad būtų galima patikrinti bendrą leidimų išdavimo procedūrų pažangą valstybėse narėse. Pasirinktas portale ar portaluose surinktų atitinkamų duomenų saugojimo ir perdavimo formatas, **jei tinkama**, turėtų būti sąveikus. [...] **Toks portalas ar portalai** turėtų palengvinti bendro informacinio punkto, kuris turėtų turėti prieigą prie visų atitinkamų duomenų ir informacijos, pareigų vykdymą. **Valstybės narės gali naudoti esamą portalą ar portalus, kurie apima leidimų išdavimo procedūros etapus, užtikrindamos jų sąveikumą, kad jie atitiktų visus tuos reikalavimus. Be to, prieigą prie atitinkamų aplinkos ir geologinių duomenų bei sprendimų, kurie yra prieinami bendrame skaitmeninės geografinės informacijos sistema grindžiamame portale, nurodytame Europos Parlamento ir Tarybos reglamento [xxxxx] 10 straipsnio 3 dalyje, taip pat galima užtikrinti nustatant sąveikumą su kitomis esamomis nacionalinėmis platformomis.****

**Kuriant esamą skaitmeninį portalą ar portalus, gali būti naudinga keistis gerosios praktikos pavyzdžiais atitinkamuose forumuose, taip pat pasinaudoti technine pagalba, be kita ko, teikiama pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2021/240 įsteigtą techninės paramos priemonę, ir taikyti gebėjimų stiprinimo priemones Sąjungos lygmeniu;**

- (8) greitesni ir trumpesni leidimų išdavimo procedūrų terminai turi būti taikomi kartu su papildomomis priemonėmis, kuriomis užtikrinamas jų praktinis veiksmingumas. [...]
- Direktyvoje (ES) 2018/2001 nustatyta pritarimo tylos procedūra, taikoma tam tikriems sprendimams, t. y. [...] **tarpiniams** leidimų išdavimo paspartintos atsinaujinančiųjų išteklių energijos plėtros zonose procedūros etapams ir galutiniams leidimams visiems nedidelio masto saulės energijos įrenginiams, kurių galia mažesnė nei 100 kW. Atsižvelgiant į poreikį paspartinti atsinaujinančiųjų energijos išteklių diegimą ir į tai, kad paspartintos atsinaujinančiųjų išteklių energijos plėtros zonų įgyvendinimas yra daug laiko reikalaujantis procesas, **panašią** priemonę taip pat tikslinga taikyti leidimų išdavimo procedūrose, taikomose projektams, vykdomiems už paspartintos atsinaujinančiųjų išteklių energijos plėtros zonų ribų. Vykdam šias procedūras, valstybės narės **turėtų turėti galimybę numatyti, [...]** kad **tarpiniams administraciniais veiksmais, kuriuos sudaro visi administraciniai veiksmai, kurių imamasi per visą leidimų išdavimo procedūrą, įskaitant konsultacijų organizavimą arba prašymą, kad įvairios įstaigos ar institucijos pateiktų nuomones, arba [...]** galutiniam sprendimui, būtų taikoma pritarimo tylos procedūros koncepcija. Šios direktyvos nuostatos nedaro poveikio valstybių narių galimybei taikyti pritarimo tylos procedūrą priimant aplinkos apsaugos sprendimus, kai tokia galimybė numatyta jų teisinėse sistemose [...]. Siekiant užtikrinti veiksmingą šios priemonės taikymą ir garantuoti trečiųjų šalių teises į teisminę apsaugą, atitinkamos institucijos turėtų viešai paskelbti, kad sprendimas buvo priimtas taikant pritarimo tylos procedūrą;

- (9) esamų atsinaujinančiųjų išteklių energijos elektrinių modernizavimas turi didelį potencialą prisidėti prie atsinaujinančiųjų išteklių energijos tikslų įgyvendinimo. Kadangi didžiaja dalimi esamos **sausumos** atsinaujinančiųjų išteklių energijos elektrinės įrengtos vietose, turinčiose didelį atsinaujinančiųjų išteklių energijos potencialą, modernizuojant galima užtikrinti tolesnį tų vietų naudojimą, kartu užtikrinant veiksmingą žemės naudojimą ir geriausių atsinaujinančiųjų išteklių energijos išnaudojimą. Tai ypač pasakytina apie sausumos vėjo energetiką, ypač atsižvelgiant į tai, kad Europoje daugelis sausumos vėjo elektrinių parkų sutarčių, kuriomis remiama jų elektros energijos gamyba, artėja prie galiojimo pabaigos ir kad 26 GW esamų vėjo elektrinių veikia jau daugiau kaip 20 metų<sup>10</sup>. Modernizavimas turi ir kitų privalumų, pavyzdžiui, esamą prijungimą prie tinklo, tikėtiną didesnę visuomenės pritarimą ir žinias apie tikėtiną poveikį aplinkai. Atsižvelgiant į tai, kad dėl vėjo elektrinių modernizavimo toje pačioje vietoje dažnai įrengiama mažiau jėgainių, modernizuotų vėjo elektrinių poveikis aplinkai yra ribotas. Taigi, tais atvejais, kai modernizuojant esamą vėjo elektrinę nereikia naudoti papildomo žemės ploto, **esančio už pradinio įrenginio ribų**, didinamas bendras įrenginio pajėgumas ir laikomasi pirminiam vėjo energijos įrenginiui nustatytų taikytinų poveikio aplinkai švelninimo priemonių, reikalavimai dėl aplinkosauginio tikrinimo arba poveikio aplinkai vertinimo turėtų būti sumažinti arba visai netaikomi. **Be to, siekiant užtikrinti šį tolesnį geriausių atsinaujinančiųjų išteklių energijos naudojimą, galimybė atnaujinti atsinaujinančiųjų išteklių energijos projektus neturėtų būti nepagrįstai ribojama dėl sprendimų pakeisti žemės, kurioje yra esami atsinaujinančiųjų išteklių energijos įrenginiai, paskirtį. Taip gali būti, pavyzdžiui, keičiant tokios žemės paskirtį iš pramoninės į žemės ūkio;**

---

<sup>10</sup> *WindEurope, 2024 Statistics and the outlook for 2025–2030.*

- (10) energijos gamybos savo reikmėms įrenginiai, be kita ko, skirti kolektyviniams pasigamintos energijos vartotojams ir vietos energetikos bendrijoms, taip pat prisideda prie bendro gamtinių dujų paklausos mažinimo, sistemos atsparumo didinimo ir Sąjungos atsinaujinančiųjų išteklių energijos tikslų įgyvendinimo. Tikėtina, kad saulės energijos įrangos ir kolokacinių energijos kaupimo įrenginių, kurių galia mažesnė nei 100 kW, įrengimas neturės didelio neigiamo poveikio aplinkai ar tinklui ir nekels susirūpinimo dėl saugos. Be to, nedidelių įrenginių atveju paprastai nereikia didinti galios prijungimo prie tinklo taške. Siekiant dar labiau paspartinti nedidelio masto saulės energijos įrangos ir kolokacinių energijos kaupimo įrenginių diegimą, valstybės narės neturėtų reikalauti jokių administracinių leidimų šiems įrenginiams, išskyrus prijungimo prie tinklo leidimus, kaip jau yra keliose valstybėse narėse. Sąjungos teisės aktų suderinimas su esama geriausia praktika turėtų sudaryti sąlygas dar labiau paspartinti suderintą šių įrenginių diegimą.
- Valstybės narės gali nustatyti įpareigojimą pranešti atitinkamoms institucijoms apie tos įrangos ir kolokacinių energijos kaupimo įrenginių įrengimą registravimo tikslais.**
- Saulės energijos įrangos įrengimas ir didesnės nei 100 kW galios kolokaciniai energijos kaupimo įrenginiai esamose ar būsimose dirbtinėse konstrukcijose paprastai nekelia susirūpinimo dėl konkuruojančių erdvės naudojimo būdų ar poveikio aplinkai. Taigi, tiems įrenginiams turėtų būti taikomos trumpesnės leidimų išdavimo procedūros ir, taikant tinkamas apsaugos priemonės, jiems neturėtų būti taikomas įpareigojimas atlikti poveikio aplinkai vertinimą pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2011/92/ES<sup>11</sup>;

---

<sup>11</sup> 2011 m. gruodžio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2011/92/ES dėl tam tikrų valstybės ir privačių projektų poveikio aplinkai vertinimo (OL L 26, 2012 1 28, p. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2011/92/oj>).

**(10) a) prijungiamosios mažosios saulės energijos sistemos yra maži įrenginiai, kuriems įrengti nebūtina naudoti stogo ploto, jas vartotojai gali lengvai įsirengti ir pašalinti, be to, jos paprastai yra įperkamesnės, todėl šias sistemas galima laikyti alternatyva tradicinėms ant stogo įrengiamoms saulės energijos sistemoms. Jos ypač tinkamos tam tikrų kategorijų vartotojams, pavyzdžiui, nuomininkams ar socialiai pažeidžiamiems vartotojams, savo reikmėms gamintis atsinaujinančiųjų išteklių energiją. Valstybės narės turėtų skatinti įrengti prijungiamųjų mažųjų saulės energijos sistemas pastatuose, įvertindamos ir pašalindamos nepagrįstas jų diegimą stabdančias kliūtis, kartu užtikrindamos atitinkamus saugumo ir saugos standartus bei tinklo stabilumą. Kultūros ar istorijos paveldo apsaugos tikslais valstybės narės gali neleisti įrengti šių sistemų tam tikrose teritorijose ar statiniuose. Valstybės narės taip pat gali apriboti šių sistemų įrengimą, jei jos keltų pavojų saugai ir tinklo stabilumui, pavyzdžiui, jei gautas bendras elektros įrenginys neatitinka atitinkamų saugos techninių specifikacijų arba jei negalima užtikrinti apsaugos koordinavimo ir atjungimo veiksmingumo.**

- (11) atsinaujinančiųjų išteklių energija atlieka svarbų vaidmenį mažinant Sąjungos energetikos sistemos priklausomybę nuo iškastinio kuro, nes suteikia greitai įgyvendinamų sprendimų, kaip pakeisti iškastiniu kuru grindžiamą energiją, ir padeda mažinti energijos kainas bei didinti energetinį saugumą. Taigi, leidimų išdavimas atsinaujinančiųjų išteklių energijos projektams neturėtų būti pernelyg lengvai blokuojamas vien dėl to, kad esama bet kokio pobūdžio prieštarų interesų. Valstybės narės turėtų skatinti atsinaujinančiųjų išteklių energijos įrenginius ir infrastruktūros objektus, pavyzdžiui, kolokacinius ir autonominius energijos kaupimo įrenginius ir susijusius tinklo objektus ir įkrovimo stoteles, išplėsdamos esamą prielaidą, taikomą konfliktams, susijusiems su aplinkosauginiais interesais, kad būtų aprėpti visi kiti prieštarų interesai, išskyrus susijusius su kultūros paveldu ir išskyrus atvejus, kai akivaizdu, kad tiems prieštarų interesams turi būti teikiama pirmenybė, nepaisant didelės atsinaujinančiųjų išteklių energijos naudos. **Tokiais atvejais atitinkama institucija tokios prielaidos neturėtų taikyti.** Atsinaujinančiųjų išteklių energijos projektams, kai daroma prielaida, kad jie yra viršesnio viešojo intereso nei su aplinka nesusiję interesai, turėtų būti teikiama pirmenybė ir jie turėtų būti patvirtinami. Siekiant užtikrinti suderintą šios nuginčijamosios prielaidos taikymą, valstybėms narėms neturėtų būti leidžiama nustatyti išimčių sprendžiant visų rūšių konfliktus, įskaitant konfliktus dėl aplinkosauginių interesų;

- (12) siekiant paspartinti atsinaujinančiųjų energijos išteklių, su jais susijusio turto ir jų prijungimo prie tinklo diegimą, taip pat tikslinga nurodyti, kaip gali būti įvykdytos likusios konkrečių nukrypti leidžiančių nuostatų, numatytų Sąjungos aplinkos teisės aktuose, taikymo sąlygos. Visų pirma, atitinkamos Sąjungos aplinkos teisės tikslais vertinant, ar konkrečiam atsinaujinančiųjų išteklių energijos projektui yra priimtinių alternatyvių sprendimų, **šie alternatyvių sprendimų vertinimo apribojimai turėtų būti taikomi tik taikant konkrečias nukrypti leidžiančias nuostatas, kaip numatyta Sąjungos aplinkos teisės aktuose. Valstybės narės gali nustatyti skirtingas taisykles bendram alternatyvų vertinimui leidimų išdavimo procedūroje.** Toks vertinimas turėtų apimti tik alternatyvius sprendimus, kuriais užtikrinama, kad per tą patį ar panašų laikotarpį ir nepatiriant gerokai didesnių išlaidų būtų pasiekti tie patys tikslai, kaip ir įgyvendinant atitinkamą projektą. Lygindamos priimtinių alternatyvių sprendimų terminus ir išlaidas, atitinkamos institucijos turėtų atsižvelgti į poreikį atsinaujinančiųjų išteklių energiją diegti sparčiau ir ekonomiškai efektyviai, laikantis prioritetų, nustatytų jų integruotuose nacionaliniuose energetikos ir klimato srities veiksmų planuose ir jų atnaujintose redakcijose, pateiktuose pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2018/1999<sup>12</sup>, ir į tikėtiną tų prioritetų įgyvendinimo spartą. **Šios taisyklės taikomos tik alternatyvių sprendimų vertinimo, kurio reikalaujama pagal Paukščių, Vandens ir Buveinių direktyvas, tikslais.**

---

<sup>12</sup> 2018 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/1999 dėl energetikos sąjungos ir klimato politikos veiksmų valdymo, kuriuo iš dalies keičiami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (EB) Nr. 663/2009 ir (EB) Nr. 715/2009, Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 94/22/EB, 98/70/EB, 2009/31/EB, 2009/73/EB, 2010/31/ES, 2012/27/ES ir 2013/30/ES, Tarybos direktyvos 2009/119/EB ir (ES) 2015/652 ir panaikinamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 525/2013, (OL L 328, 2018 12 21, p. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1999/oj>).

Panašiai, taikant atitinkamą nukrypti leidžiančią nuostatą, numatytą Tarybos direktyvoje 92/43/EEB<sup>13</sup>, tikslinga, kad atitinkamos institucijos tam tikrais pagrįstais atvejais, kai galima pagrįstai įrodyti, kad atitinkamas planas ar projektas nepadarys neatitaisomo poveikio ekologiniams procesams, būtiniams teritorijos struktūrai ir funkcijoms išlaikyti, nebus pakenkta bendram tinklo „Natura 2000“ vientisumui, bus išsaugotas teritorijos aplinkosauginis naudingumas ir bus užtikrintas aukštas „Natura 2000“ teritorijų apsaugos lygis, galėtų leisti, įgyvendinant tokį planą ar projektą, kartu įgyvendinti kompensacines priemones;

- (13) siekiant padidinti energetikos sistemos lankstumą ir užtikrinti atsinaujinančiųjų išteklių energijos gamybos integravimą į sistemą, itin svarbu paspartinti autonominių energijos kaupimo įrenginių diegimą. Taigi, autonominiams energijos kaupimo įrenginiams turėtų būti taikomos paspartintos leidimų išdavimo procedūros. Nedideli energijos kaupimo įrenginiai, kurių galia mažesnė nei 100 kW, neturėtų daryti didelio neigiamo poveikio aplinkai ar tinklui ir neturėtų kelti susirūpinimo dėl konkuruojančių erdvės naudojimo būdų. Atsižvelgiant į tai, tikslinga racionalizuoti leidimų išdavimo procedūras, taikytinas šios rūšies energijos kaupimo įrenginiams, panaikinant visus administracinius leidimus, išskyrus prijungimo prie tinklo leidimą, ir, taikant tinkamas apsaugos priemones, leidžiant neatlikti šių įrenginių poveikio aplinkai vertinimo pagal Direktyvą 2011/92/ES. **Valstybės narės gali nustatyti įpareigojimą pranešti atitinkamoms institucijoms apie šių energijos kaupimo įrenginių projektų objektų įrengimą registravimo tikslais.** Taip pat reikia paspartinti didesnės nei 100 kW galios energijos kaupimo įrenginių diegimą. Taigi, tikslinga racionalizuoti jų leidimų išdavimo procedūrą nustatant ilgiausią bendrą šešių mėnesių terminą, išskyrus hidroakumuliacines elektrines, kurios turi atitikti griežtesnius aplinkosaugos reikalavimus ir kurioms dėl to reikia bendrai ilgesnio maksimalaus termino.

---

<sup>13</sup> 1992 m. gegužės 21 d. Tarybos direktyva 92/43/EEB dėl natūralių buveinių ir laukinės faunos bei floros apsaugos (OL L 206, 1992 7 22, p. 7, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/1992/43/oj>).

Šios taisyklės turėtų būti taikomos energijos kaupimo įrenginiams, kuriems netaikoma **Direktyva (ES) 2024/1788**<sup>14</sup>. Siekiant užtikrinti atsinaujinančiųjų išteklių energijos gamybos integravimą į sistemą, būtina didinti lankstumo suteikiančius šaltinius, visų pirma elektrinių transporto priemonių baterijas, nes jie gali padėti perskirstyti didžiausią elektros energijos poreikį ir sumažinti tinklo perkrovą. Siekiant šio tikslo, turėtų būti toliau skatinama sparčiau ir lengviau keliuose diegti įkrovimo infrastruktūrą, visų pirma skirtą lengviesiems automobiliams, furgonams, sunkvežimiams, autobusams ar motociklams ir prie elektros energijos tinklo jungiamoms hibridinėms ar grynai elektrinėms transporto priemonėms. Tiek kintamosios, tiek nuolatinės srovės įkrovimo stotelėms turėtų būti taikomos paspartintos leidimų išdavimo procedūros, be kita ko, susijusios su prijungimo prie tinklo leidimais. Nedidelės įkrovimo stotelės, kurių galia mažesnė nei 100 kW, neturėtų daryti didelio neigiamo poveikio aplinkai ar tinklui ir neturėtų kelti susirūpinimo dėl konkuruojančių erdvės naudojimo būdų. Atsižvelgiant į tai, tikslinga racionalizuoti leidimų išdavimo procedūras, taikytinas tokioms įkrovimo stotelėms, panaikinant visus administracinius leidimus, išskyrus prijungimo prie tinklo leidimą, ir, taikant tinkamas apsaugos priemones, leidžiant šiems įrenginiams neatlikti poveikio aplinkai vertinimo pagal Direktyvą 2011/92/ES. **Valstybės narės gali nustatyti įpareigojimą pranešti atitinkamoms institucijoms apie šių įkrovimo stotelių projektų objektų įrengimą registravimo tikslais.**

Taip pat reikia paspartinti didesnės nei 100 kW galios įkrovimo stotelių diegimą. Todėl tikslinga racionalizuoti jų leidimų išdavimo procedūrą, **jei tokia procedūra yra numatyta nacionalinės teisės sistemoje**, nustatant ilgiausią bendrą šešių mėnesių terminą;

---

<sup>14</sup> 2024 m. birželio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2024/1788 dėl dujų iš atsinaujinančiųjų išteklių, gamtinių dujų ir vandenilio vidaus rinkų bendrųjų taisyklių, kuria iš dalies keičiama Direktyva (ES) 2023/1791 ir panaikinama Direktyva 2009/73/EB, (OL L, 2024/1788, 2024 7 15, p. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1788/oj>).

(14) prijungimo prie tinklo leidimų gavimas **leidimo, susitarimo ar sutarties forma** yra labai svarbi ir dažnai daug laiko reikalaujanti atsinaujinančiųjų išteklių energijos įrenginio statybos ir eksploatavimo procedūrų dalis. Taigi, tikslinga dar labiau racionalizuoti terminus, taikytinus prijungimo prie tinklo procedūroms, taikomoms tam tikriems nedidelio masto atsinaujinančiųjų išteklių energijos projektams, energijos kaupimo įrenginiams ir įkrovimo stotelėms, taip pat atsinaujinančiųjų išteklių energijos projektų modernizavimui ir hibridizacijai, ir nustatyti aiškias taisykles dėl sistemos operatorių pareigų leidimų išdavimo procedūrų metu;

(14a) nustačius atitinkamas prijungimo prie tinklo procedūras ir susijusius terminus turėtų būti sudarytos sąlygos veiksmingai ir laiku suteikti prieigą prie tinklo pagal Direktyvos (ES) 2019/944 6 straipsnį, laikantis taikytinos nacionalinės sistemos, be kita ko, tinklo perkrovos atvejais.

(14b) atsinaujinančiųjų išteklių energijos įrenginių hibridizacija, derinant įvairias atsinaujinančiųjų išteklių energijos technologijas, pavyzdžiui, esamą saulės fotovoltinį įrenginį papildant elektrolizeriu ar vėjo jėgainėmis, arba atsinaujinančiųjų išteklių energijos gamybą derinant su energijos kaupimo įrenginiais, turi didelį potencialą prisidėti prie energetikos sistemos integracijos gerinimo ir atsinaujinančiųjų išteklių energijos tikslų įgyvendinimo. Hibridizuojant įrenginius galima išnaudoti skirtingų atsinaujinančiųjų išteklių energijos sinergiją ir papildomumą, taip užtikrinant stabilesnį energijos tiekimą ir suteikiant galimybę padidinti energetikos sistemos lankstumą, derinant energijos gamybą su energijos kaupimo įrenginiais. Be to, derinant skirtingas atsinaujinančiųjų išteklių energijos technologijas arba atsinaujinančiųjų išteklių energiją su energijos kaupimo įrenginiais esamose vietose, galima pasinaudoti esamu prijungimu prie tinklo ir būtina infrastruktūra, taip pat sumažėja naujų žemės sklypų ir bendrų projektų poveikio aplinkai vertinimų poreikis;

- (15) M. Draghi pranešime dėl ES konkurencingumo ir Įperkamos energijos veiksmų plane<sup>15</sup> pripažįstamas teigiamas pastarojo meto reformų, kuriomis siekiama paspartinti leidimų išdavimo procedūras, poveikis. Tačiau taip pat pabrėžiama, kad ilgos ir neaiškos leidimų išdavimo tinklams procedūros yra svarbi kliūtis, trukdanti greičiau įrengti būtinus naujus pajėgumus, kad būtų galima investuoti į švarią energiją ir sumažinti energijos sąnaudas ES. Pagal Direktyvą (ES) 2018/2001, Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (ES) 2024/1788<sup>16</sup> ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2022/869<sup>17</sup> yra nustatytos konkrečios leidimų išdavimo procedūrų taisyklės, tačiau ši tvarka netaikoma bendram elektros energijos tinklo infrastruktūros turtui. Taigi, Direktyvoje (ES) 2019/944 turi būti nustatyti elektros energijos perdavimo ir skirstymo sistemos infrastruktūros leidimų išdavimo procedūrų bendrieji reikalavimai, visų pirma reikalavimai valstybėms narėms užtikrinti ilgiausią tokių procedūrų trukmę ir nustatyti reikalavimai, padedantys laikytis tų terminų. Reglamente (ES) 2022/869 ir Direktyvoje (ES) 2018/2001 nustatytos leidimų išdavimo tam tikriems energetikos projektams taisyklės. Jei tos taisyklės prieštarauja šioje direktyvoje nustatytoms leidimų išdavimo tam tikriems elektros energijos projektams taisyklėms, pirmenybė turėtų būti teikiama pirmosioms;

---

<sup>15</sup> Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Įperkamos energijos veiksmų planas. Mūsų energetikos sąjungos tikros vertės atskleidimas siekiant užtikrinti įperkama, efektyviai naudojamą ir švarią energiją visiems europiečiams“, COM(2025) 79 *final*.

<sup>16</sup> 2024 m. birželio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2024/1788 dėl dujų iš atsinaujinančiųjų išteklių, gamtinių dujų ir vandenilio vidaus rinkų bendrųjų taisyklių, kuria iš dalies keičiama Direktyva (ES) 2023/1791 ir panaikinama Direktyva 2009/73/EB, ([OL L 2024/1788](#), [2024 7 15](#), ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1788/oj>).

<sup>17</sup> 2022 m. gegužės 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2022/869 dėl transeuropinės energetikos infrastruktūros gairių, kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (EB) Nr. 715/2009, (ES) 2019/942 bei (ES) 2019/943 ir direktyvos 2009/73/EB bei (ES) 2019/944 ir panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 347/2013, ([OL L 152](#), [2022 6 3](#), p. 45, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2022/869/oj>).

- (16) dėl nacionalinių valdžios institucijų išteklių trūkumo ir mažesnio leidimų išdavimo procedūrų skaitmenizavimo vėluojama išduoti leidimus elektros energijos sistemos infrastruktūrai ir energijos gamybos įrenginiams. Valstybės narės turėtų užtikrinti, kad tokios institucijos turėtų pakankamai žmogiškųjų, finansinių ir techninių išteklių, įskaitant įgūdžius, ir skaitmeninių valdymo priemonių bei sistemų, kad galėtų priimti sprendimus iki direktyvoje nustatytų terminų;
- (17) leidimų išdavimo tvarka pagal Direktyvą (ES) 2019/944 turėtų būti aiški, veiksminga ir skaidri ir turėtų derėti su esamo skirstymo tinklo plėtros plano ir dešimties metų perdavimo tinklo plėtros plano įgyvendinimu. Taigi tikimasi, kad valstybės narės nustatys ir paskelbs objektyvius ir nediskriminacinius leidimų išdavimo kriterijus ir procedūras, kuriais, be kita ko, atsižvelgiama į elektros energijos sistemos saugą ir saugumą, žemės naudojimą, energijos vartojimo efektyvumą, pareiškėjui būdingas charakteristikas, išmetamo teršalų kiekio mažinimą, energetikos infrastruktūros diegimo spartinimo svarbą, kad būtų pasiektas poveikio klimatui neutralumas, ir projekto alternatyvas;
- (18) atsižvelgiant į tai, kad reikia skubiai plėtoti elektros energijos infrastruktūrą, valstybės narės turėtų užtikrinti, kad leidimų išdavimo tvarka būtų atsižvelgiama į projekto charakteristikas vertinant poreikį atlikti vertinimus, įskaitant poveikio aplinkai vertinimą, arba rengti tyrimus, leidimus ar ataskaitas, arba tokio poreikio nebuvimą. Kompetentingos nacionalinės institucijos turėtų apriboti projektų rengėjų atliekamus vertinimus ir jiems teikiamus prašymus pateikti informaciją tik tuo, kas tikrai būtina, ir visais atvejais, kai įmanoma, vengti dubliavimo;

- (19) siekiant padidinti nuspėjamumą ir tikrumą dėl leidimų išdavimo procedūrų pagal Direktyvą (ES) 2019/944 trukmės ir išlaidų, pareiškėjams teikiami prašymai pateikti informaciją ir dokumentus turėtų būti konkretūs ir tiksliniai ir turėtų būti teikiami laiku. Taigi, valstybės narės turėtų užtikrinti, kad nacionalinės valdžios institucijos prašytų pareiškėjų pateikti atitinkamą informaciją leidimui išduoti per iš anksto nustatytą laikotarpį, skaičiuojamą nuo paraiškos gavimo dienos, ir konkrečiai nustatytų bet kokios prašomos informacijos ar duomenų turinį ir išsamumą. Pasibaigus tokiam laikotarpiui, prašymai pateikti informaciją turėtų būti susiję tik su trūkstama informacija, kurią anksčiau nustatė arba kurios prašė institucija, arba informacija, kurios anksčiau nebuvo galima prašyti dėl to, kad ji susijusi su esminiu aplinkybių pasikeitimu, įvykusi po to, kai buvo pateikta paraiška dėl leidimo vykdyti projektą;
- (20) laikantis subsidiarumo principo, nacionalinės kompetencijos ir procedūrų, Direktyvoje (ES) 2019/944 turėtų būti nustatytas aiškus terminas, iki kurio atitinkamos institucijos turi priimti sprendimą, taip skatinant veiksmingai apibrėžti ir valdyti procedūras, kurias užbaigus įdiegiami elektros energijos tinklai. Vis dėlto valstybės narės gali stengtis, kai įmanoma, nustatyti trumpesnes leidimų išdavimo procedūras, visų pirma susijusias su esamos perdavimo sistemos infrastruktūros atnaujinimo, modernizavimo arba pertvarkymo ir naujos skirstymo sistemos infrastruktūros statybos projektais, kuriems gali nereikėti tokios sudėtingos leidimų išdavimo procedūros kaip naujai perdavimo infrastruktūrai;

- (21) atsižvelgiant į tai, kad reikia skubiai diegti elektros energijos tinklus, kad būtų pasiekti Sąjungos energetikos ir klimato politikos tikslai, ir kartu su leidimų išdavimo procedūrų terminais taikyti priemones, kuriomis užtikrinamas jų praktinis veiksmingumas, valstybės narės [...] **turėtų turėti galimybę numatyti, kad tarpiniams administraciniais [...]** veiksmams, [...] **susijusiems su elektros tinklo projektų leidimų išdavimo procedūra, kuriuos sudaro visi administraciniai veiksmai, kurių imtasi per leidimų išdavimo procedūrą, įskaitant konsultacijų organizavimą arba prašymą, kad įvairios įstaigos ar institucijos pateiktų savo nuomonę, arba priimant galutinį sprendimą būtų taikoma pritarimo tylos procedūros koncepcija. Šios direktyvos nuostatos nedaro poveikio valstybių narių galimybei taikyti pritarimo tylos procedūrą priimant aplinkos apsaugos sprendimus, kai tokia galimybė numatyta jų teisinėse sistemose. [...]** Siekiant užtikrinti veiksmingą šios priemonės taikymą ir garantuoti trečiųjų šalių teises į teisminę apsaugą, atitinkamos institucijos turėtų viešai skelbti visus priimtus sprendimus [...];

- (22) siekiant sumažinti sudėtingumą, padidinti veiksmingumą bei skaidrumą ir padėti stiprinti valstybių narių bendradarbiavimą, kol bus priimtas sprendimas, turėtų būti įsteigti elektros energijos perdavimo ar skirstymo sistemos operatorių, rengiančių tinklų projektus ar kitus tinklo įrenginius, kontaktiniai punktai. Šie kontaktiniai punktai bus atsakingi už tai, kad pareiškėjams būtų sudarytos palankesnės sąlygos ir jie būtų konsultuojami taikant leidimų išdavimo procedūras, susijusias su šios rūšies infrastruktūra. **Nedarant poveikio reikalavimams pagal atitinkamos valstybės narės konstitucinę tvarką, laikydamosi supaprastinimo principo ir siekdama padidinti veiksmingumą, kai tinkama ir įmanoma, [...] valstybė narė [...] gali paskirti visą šią atsakomybę vienam bendram kontaktiniam punktui, kuris gali būti Reglamento (ES) 2022/869 8 straipsnyje nurodytos nacionalinės kompetentingos institucijos arba Direktyvos (ES) 2018/2001 16 straipsnyje nurodyti kontaktiniai punktai, nes šios institucijos jau atlieka tokį vaidmenį, kiek tai susiję su leidimų išdavimu atitinkamai bendro intereso infrastruktūros projektams bei abipusio intereso projektams ir atsinaujinančiųjų išteklių energijos projektams.** Sujungdamos tokias funkcijas, valstybės narės **užtikrina, kad atitinkamu administraciniu lygmeniu būtų tik vienas bendras kontaktinis punktas, ir suteikia priemones, kurios padėtų projektų rengėjams nustatyti tinkamą įsteigtą arba paskirtą kontaktinį punktą. Be to, valstybės narės turėtų ypatingą dėmesį skirti tam, kad užtikrintų, kad kontaktiniai punktai turėtų pakankamai darbuotojų ir išteklių bei pajėgumų, būtinų užduotims, už kurias jie yra atsakingi, atlikti;**

- (23) dėl savo vaidmens integruojant atsinaujinančiųjų išteklių energijos įrenginius, lankstumo priemones bei energijos kaupimo įrenginius ir apskritai sudarant sąlygas elektrifikacijai, elektros energijos perdavimo ar skirstymo sistemos infrastruktūra yra labai svarbi norint pasiekti poveikio klimatui neutralumą. Atsižvelgdamos į svarbų elektros energijos sistemos infrastruktūros vaidmenį siekiant poveikio klimatui neutralumo, valstybės narės, atlikdamos būtiną vertinimą kiekvienu konkrečiu atveju, turėtų daryti prielaidą, kad elektros energijos perdavimo ar skirstymo sistemos infrastruktūra, įskaitant elektros tiekimą nuo kranto uostuose, yra viršesnio viešojo intereso ir ja prisidedama prie visuomenės sveikatos ir saugos užtikrinimo, išskyrus atvejus, susijusius su kultūros paveldu, kai yra aiškių įrodymų, kad tie projektai daro aplinkai didelį neigiamą poveikį, kurio negalima sušvelninti ar kompensuoti, **ir kai akivaizdu, kad tie besikertantys interesai turi būti laikomi prioritetiniais, nepaisant didelės elektros energijos sistemos infrastruktūros naudos. Tokiais atvejais atitinkama institucija tokios prielaidos neturėtų taikyti.** Elektros energijos perdavimo ar skirstymo sistemos infrastruktūrai, kuri laikoma atitinkančia viršesnį viešąjį interesą, palyginti su ne aplinkosauginio pobūdžio interesais, turėtų būti teikiama pirmenybė, palyginti su ne aplinkosauginio pobūdžio interesais, ir leidimai jai turėtų būti išduodami kuo greičiau;

- (24) siekiant paspartinti elektros energijos tinklų diegimą, tikslinga nurodyti, kaip gali būti įvykdytos konkrečių nukrypti leidžiančių nuostatų, numatytų Sąjungos aplinkos teisės aktuose, taikymo sąlygos. Visų pirma, vertinant, ar elektros energijos tinklo projektui yra priimtinių alternatyvių sprendimų, **šie alternatyvių sprendimų vertinimo apribojimai turėtų būti taikomi tik taikant konkrečias nukrypti leidžiančias nuostatas, kaip numatyta Sąjungos aplinkos teisės aktuose. Valstybės narės gali nustatyti skirtingas taisykles bendram alternatyvų vertinimui leidimų išdavimo procedūroje.** Toks vertinimas turėtų apimti tik alternatyvius sprendimus, kuriais užtikrinama, kad per tą patį ar panašų laikotarpį ir nepatiriant gerokai didesnių išlaidų būtų pasiektas tas pats tikslas. Lygindamos priimtinių alternatyvių sprendimų terminus ir išlaidas, atitinkamos institucijos turėtų atsižvelgti į poreikį tinklus diegti sparčiau ir ekonomiškai efektyviai, laikantis prioritetų, nustatytų jų integruotuose nacionaliniuose energetikos ir klimato srities veiksmų planuose ir jų atnaujintose redakcijose, pateiktuose pagal Europos Reglamentą (ES) 2018/1999. **Šios taisyklės taikomos tik alternatyvių sprendimų vertinimo, kurio reikalaujama pagal Paukščių, Vandens ir Buveinių direktyvas, tikslais.**

Panašiai, taikant atitinkamą Direktyvoje 92/43/EEB numatytą nukrypti leidžiančią nuostatą, tikslinga, kad atitinkamos institucijos tam tikrais pagrindais atvejais, kai galima pagrindais įrodyti, kad atitinkamas planas ar projektas nepadarys neatitaisomo poveikio ekologiniams procesams, būtiniams teritorijos struktūrai ir funkcijoms išlaikyti, nebus pakenkta bendram tinklo „Natura 2000“ vientisumui, bus išsaugotas teritorijos aplinkosauginis naudingumas ir bus užtikrintas aukštas „Natura 2000“ teritorijų apsaugos lygis, galėtų leisti, įgyvendinant planą ir projektą, kartu įgyvendinti kompensacines priemones;

- (25) atsižvelgiant į energetikos infrastruktūros diegimo skubumą, leidimų išdavimo procedūrų supaprastinimo svarbą ir į tai, kad poveikio aplinkai vertinimas yra ilgiausios leidimų išdavimo procedūrų trukmės etapas, svarbu kuo labiau sumažinti tokių vertinimų skaičių nekeliant pavojaus aplinkos apsaugai. Esamos perdavimo ir skirstymo sistemos infrastruktūros atnaujinimas, modernizavimas ar pertvarkymas ir naujos skirstymo sistemos infrastruktūros statyba yra projektai, kurių poveikis aplinkai paprastai yra minimalus. Atnaujinimo, modernizavimo arba pertvarkymo projektai paprastai yra riboto masto ir daro poveikį tik daliai esamų įrenginių, kurių poveikis aplinkai buvo įvertintas anksčiau. Taigi, tokių projektų poveikis dažnai susijęs tik su statybos darbais, o eksploatuojant įrenginį daromas poveikis yra toks pats arba net mažesnis nei įgyvendinant su juo susijusį projektą. Kita vertus, skirstymo sistemos dėl mažesnio jų projektų masto, mažesnės jų įrenginių įtampos ir tendencijos jas plėtoti arčiau vartotojų esančiose užstatytose teritorijose didelio poveikio aplinkai paprastai nedaro. Todėl, siekiant paspartinti elektros energijos sistemos infrastruktūros diegimą ir pasiekti poveikio klimatui neutralumo ir atsinaujinančiųjų išteklių energijos tikslus, valstybėms narėms turėtų būti leidžiama tam tikromis sąlygomis šioje konstatuojamojoje dalyje nurodytiems projektams pagrįstai neatlikti poveikio aplinkai vertinimo ir atitinkamo vertinimo bei tokių projektų poveikio rūšių apsaugai vertinimo pagal Direktyvos 92/43/EEB<sup>18</sup> 12 straipsnio 1 dalį ir Direktyvos 2009/147/EB<sup>19</sup> 5 straipsnį;

---

<sup>18</sup> 1992 m. gegužės 21 d. Tarybos direktyva 92/43/EEB dėl natūralių buveinių ir laukinės faunos bei floros apsaugos ([OL L 206, 1992 7 22, p. 7](#), ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/1992/43/oj>).

<sup>19</sup> 2009 m. lapkričio 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/147/EB dėl laukinių paukščių apsaugos ([OL L 20, 2010 1 26, p. 7](#), ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2009/147/oj>).

- (26) elektros energijos infrastruktūros diegimo nauda, susijusi su išmetamų azoto junginių kiekio mažinimu, gerokai viršija išlaidas, susijusias su minimaliu išmetamų teršalų kiekiu, kuris susidaro ją statant. Taigi, valstybės narės turėtų užtikrinti, kad greitas elektros energijos infrastruktūros diegimas nebūtų niekaip ribojamas dėl ją statant laikinai išmetamų teršalų;
- (27) nacionalinis perdavimo tinklo planavimas atsižvelgiant į klimato ir energetikos politikos raidą ir susijusius vartojimo ir gamybos pokyčius yra labai svarbus sėkmingam elektrifikavimui ir energetikos pertvarkai apskritai. Tačiau esami reikalavimai pagal Direktyvos (ES) 2019/944 51 straipsnį buvo taikomi tik tam tikriems perdavimo sistemos operatoriams ir juose nebuvo numatytas pakankamai ilgas planavimo laikotarpis, kad būtų galima atsižvelgti į išankstinės perspektyvos investicijas. Svarbu, kad plečiant perdavimo sistemą būtų svarstomas ne trumpesnis kaip penkiolikos metų laikotarpis ir pirmenybė būtų teikiama neiškastinių išteklių suteikiamo lankstumo, nelaidinių sprendimų ir kitų sistemos plėtros alternatyvų naudojimui, kad tokia plėtra būtų grindžiama bendru scenarijumi, parengtu kartu su kitais sistemos operatoriais įvairiuose sektoriuose, ir kad ji būtų suderinta su pagrindiniu scenarijumi pagal visos Sąjungos dešimties metų tinklo plėtros planą. Siekiant užtikrinti skaidrumą ir geriau įtraukti tinklo naudotojus, įskaitant gamybos, pramonės, duomenų ir transporto sektorių atstovus, į tinklo planavimą, dėl sąsajos su Direktyvos (ES) 2024/1788 55 straipsniu taip pat reikia iš anksto konsultuotis su jais rengiant bendrą scenarijų, kad būtų sudarytos sąlygos išankstinės perspektyvos investicijoms;

- (28) atsižvelgdama į direktyvų (ES) 2018/2001 ir (ES) 2019/944 pakeitimus, taip pat į lygiagrečiai daromus Reglamento (ES) 2022/869 pakeitimus, Komisija turėtų nustatyti vieningą požiūrį į leidimų išdavimo energetikos projektams procedūras. Direktyvoje (ES) 2024/1788 nustatytos priemonės, kuriomis siekiama supaprastinti ir racionalizuoti administracines leidimų išdavimo procedūras, tačiau reikia atlikti tikslinį pakeitimą, kad būtų užtikrintas suderintas požiūris ir nuosekli sistema Sąjungos lygmeniu;
- (29) dėl nacionalinių valdžios institucijų išteklių trūkumo ir riboto leidimų išdavimo procedūrų skaitmenizavimo vėluojama išduoti leidimus gamtinių dujų įrenginiams, vandenilio gamybos įrenginiams ir vandenilio sistemos infrastruktūrai. Valstybės narės turėtų užtikrinti, kad institucijos turėtų pakankamai žmogiškųjų, finansinių ir techninių išteklių, įskaitant įgūdžius, ir skaitmeninių valdymo priemonių bei sistemų, kad galėtų priimti sprendimus iki direktyvoje nustatytų terminų;
- (30) siekiant padidinti nuspėjamumą ir tikrumą dėl leidimų išdavimo procedūrų pagal Direktyvą (ES) 2024/1788 trukmės ir išlaidų, pareiškėjams teikiami prašymai pateikti informaciją ir dokumentus turėtų būti konkretūs ir tiksliniai ir turėtų būti teikiami laiku. Taigi, valstybės narės turėtų užtikrinti, kad nacionalinės valdžios institucijos prašytų pareiškėjų pateikti atitinkamą informaciją leidimui išduoti per iš anksto nustatytą laikotarpį, skaičiuojamą nuo paraiškos gavimo dienos, ir konkrečiai nustatytą bet kokios prašomos informacijos ar duomenų turinį ir išsamumą. Pasibaigus tokiam laikotarpiui, prašymai pateikti informaciją turėtų būti susiję tik su trūkstama informacija, kurią anksčiau nustatė arba kurios prašė institucija, arba informacija, kurios anksčiau nebuvo galima prašyti dėl to, kad ji susijusi su esminiu aplinkybių pasikeitimu, įvykusi po to, kai buvo pateikta paraiška dėl leidimo vykdyti projektą;

- (31) apie patvirtinimo procedūras pagal Direktyvą (ES) 2024/1788 pasakytina, kad atsižvelgiant į tai, kad svarbu užtikrinti greitą vandenilio įrenginių ir vandenilio sistemos infrastruktūros diegimą ir toje direktyvoje nustatytą terminų laikymąsi, valstybės narės turėtų [...] **turėti galimybę numatyti, kad tarpiniams administraciniais** [...] su tokiais projektais susijusiems **veiksmams, kuriuos sudaro visi administraciniai veiksmai, kurių imamasi per visą leidimų išdavimo procedūrą, įskaitant konsultacijų organizavimą arba prašymą, kad įvairios įstaigos ar institucijos pateiktų nuomones, arba [...] galutiniam sprendimui, būtų taikoma [...] pritarimo tylos procedūros [...] koncepcija. Šios direktyvos nuostatos nedaro poveikio valstybių narių teisei taikyti pritarimo tylos procedūrą priimant aplinkos apsaugos sprendimus, kai tokia galimybė numatyta jų teisinėse sistemose [...]. Siekiant užtikrinti veiksmingą šios priemonės taikymą ir garantuoti trečiųjų šalių teises į teisminę apsaugą, atitinkamos institucijos visus priimtus sprendimus turėtų paskelbti viešai [...];**
- (32) siekiant supaprastinimo, jei valstybė narė mano, kad centralizuoti bendro kontaktinio punkto funkciją pagal Direktyvoje (ES) 2024/1788 nustatytą pareigą ją priskiriant Reglamento (ES) 2022/869 8 straipsnyje nurodytoms nacionalinėms kompetentingoms institucijoms yra tikslinga ir labiau veiksminga, nes šios institucijos tokią funkciją jau atlieka, kiek tai susiję su leidimų išdavimo bendro intereso infrastruktūros projektams ir abipusio intereso projektams procedūromis. Nuspręsdamos sujungti tokias funkcijas, valstybės narės turėtų ypatingą dėmesį skirti tam, kad užtikrintų, kad kontaktiniai punktai turėtų pakankamai darbuotojų ir išteklių bei pajėgumų, būtinų užduotims, už kurias jie yra atsakingi, atlikti;

- (33) sudarius galimybę nacionaliniu lygmeniu naudotis skaitmeniniu portalu arba, jei tinkama, sujungtais portalais, skirtais visiems [...] leidimų išdavimo procedūros etapams, galima užtikrinti vienodą įvairių valstybių narių leidimus išduodančių institucijų skaitmenizavimą, sąveikumą ir skaidrumą, taip pat tai, kad leidimų išdavimo procedūros galiausiai taptų spartesnės. Jei sukuriamas daugiau nei vienas portalas, portalų junglumas užtikrinamas, jei kiekviename portale naudotojai nukreipiami kitur arba pateikiamos nuorodos į kitus atitinkamus portalus. Valstybės narės gali laisvai įgyvendinti aukštesnio lygio portalų tarpusavio sujungiamumą, sąveikumą ir komunikaciją;
- (33) a) keliomis šios direktyvos nuostatomis nustatomos pajėgumo ribinės vertės, išreikštos vatais, o valstybės narės, kuriose trifazės jungtys nėra standartinė jungčių rūšis, turėtų taikyti lygiavertes jungčių pajėgumo vertes;
- (33) b) galimybė valstybėms narėms numatyti išimtis, susijusias su nauja elektros energijos perdavimo ar skirstymo sistemos infrastruktūra, neturėtų daryti poveikio vandens telkinių, naudojamų geriamajam vandeniui ar natūraliam mineraliniam vandeniui, apsaugai, todėl su tokiais vandens telkiniais susiję įpareigojimai taikomi toliau;

**(33) c) valstybėms narėms turėtų būti leidžiama nustatyti papildomas išimtis mažesnėms uždaroms skirstymo sistemoms. Tai sudaro palankesnes sąlygas veiksmingai naudoti esamą pramonės, komercinių ar bendrų paslaugų objektų arba mažų skirstymo sistemų uždaruose gyvenamuosiuose objektuose energetikos infrastruktūrą, kai bendra vietos gamyba ir paskirstymas atlieka vis svarbesnį vaidmenį įgyvendinant energetikos pertvarką. Atsižvelgiant į tai, kad šių sistemų svarbumas konkurencijai yra ribotas, valstybėms narėms turėtų būti leidžiama šių sistemų operatorių nelaikyti paskirstymo sistemų operatoriais, su sąlyga, kad vartotojai išlaiko savo pagrindines teises pagal Direktyvą (ES) 2019/944 ir yra nustatytos apsaugos priemonės, kuriomis siekiama išvengti neigiamo poveikio sąžiningam tinklo sąnaudų paskirstymui, tinklo saugumui arba lankstumo schemų ar paslaugų plėtrai. Vartotojai taip pat turėtų būti veiksmingai apsaugoti nuo uždaro skirstymo sistemos operatoriaus piktnaudžiavimo ar diskriminacinio elgesio, *inter alia*, reguliavimo institucijoms vykdant reguliavimo stebėseną ir užtikrinant taisyklių vykdymą,**

PRIĖMĖ ŠIĄ DIREKTYVĄ:

*1 straipsnis*

**Direktyvos (ES) 2018/2001 daliniai pakeitimai**

Direktyva (ES) 2018/2001 iš dalies keičiama taip:

1) 2 straipsnio antra pastraipa papildoma 10a–10f punktais:

**„10a) prijungiamosios mažosios saulės energijos sistemos – iki 800 W galios fotovoltinės energijos sistemos, kurios yra prijungiamos prie mikroinverterio ir tiesiogiai įjungiamos į nacionalinio standarto lizdą, per kurį jis tiekia elektros srovę pastato vidaus elektros energijos sistemai;**

10b) autonominis energijos kaupimo įrenginys – su energijos gamybos įrenginiu tiesiogiai nesusietas energijos kaupimo įrenginys, **išskyrus energijos kaupimo įrenginius, kuriems taikoma Direktyva (ES) 2024/1788;**

10c) įkrovimo stotelė – įkrovimo stotelė, kaip apibrėžta Reglamento (ES) 2023/1804 2 straipsnio 52 punkte;

10d) hibridizacija – atsinaujinančiųjų išteklių energijos elektrinė, kuri nėra hibridinė elektrinė, pertvarkymas į hibridinę elektrinę tame pačiame prijungimo taške;

10e) hibridinė elektrinė – atsinaujinančiųjų išteklių energijos elektrinė, kurioje derinamos įvairios atsinaujinančiųjų išteklių energijos technologijos arba kurioje viena ar daugiau atsinaujinančiųjų išteklių energijos technologijų naudojama kartu su energijos kaupimo įrenginiais;

10f) [...] prijungimo prie tinklo leidimas – procedūros nuo projekto plėtotėjo išsamaus prašymo prijungti prie tinklo iki sistemos operatoriaus sprendimo, ar projektą galima prijungti prie tinklo, **rezultatas;**“

2) 15c straipsnis papildomas 6 ir 7 [...] dalimis:

„6. Valstybės narės vengia **neįtraukti atsinaujinančiųjų išteklių ir susijusios infrastruktūros plėtojimo** [...] didelėse teritorijose [...] dėl aplinkos apsaugos priežasčių, įskaitant kraštovaizdžio apsaugą, nebent, atlikusios poveikio aplinkai vertinimą pagal Direktyvą 2011/92/ES ir, kai aktualu, tinkamą vertinimą pagal Direktyvos 92/43/EEB 6 straipsnio 3 dalį, jos gali įrodyti, kad tų rūšių įrenginiai ir su jais susijusi infrastruktūra teritorijoje padarytų neatitaisomą žalą, kurios negalima sušvelninti ar kompensuoti. **Ši dalis taikoma nedarant poveikio nacionalinės gynybos sumetimams.**

**7. Valstybės narės gali pratęsti 4 dalies taikymą konkrečioms zonoms, kurios yra nustatytos kaip zonos, tinkamos paspartinti vienos ar daugiau atsinaujinančiųjų išteklių energijos technologijos rūšių, iki 2027 m. gruodžio 31 d., jei tai yra pagrįsta arba jei to reikia dėl administracinių ar techninių kliūčių.“;**

3) 15d straipsnis papildomas 3 ir 4 dalimis:

„3. Valstybės narės priima priemones, kuriomis užtikrinama, kad dalis atsinaujinančiųjų išteklių energijos projektų, kurių įrengtoji galia viršija 10 MW, teikiamos naudos būtų tiesiogiai ar netiesiogiai perduodama arti tų projektų esantiems vietos piliečiams ir bendruomenėms. **Valstybės narės gali taikyti skirtingas naudos pasidalijimo priemones, priklausomai nuo konkrečios technologijos, projekto vietos ir masto bei nuo to, ar projektas yra pasigamintos atsinaujinančiųjų išteklių energijos vartojimo projektas.**

**Valstybės narės gali netaikyti įpareigojimo priimti naudos pasidalijimo priemones tam tikroms technologijoms tais atvejais, kai technologija dar nėra brandi, kad būtų galima prisiimti papildomą finansinę naštą, arba tam tikroms technologijoms, kuriomis nėra daugiausia prisidedama prie nacionalinių įnašų siekiant Sąjungos 2030 m. atsinaujinančiųjų išteklių energijos tikslų, kaip numatyta jų integruotuose nacionaliniuose energetikos ir klimato planuose, pateiktuose pagal Reglamento (ES) 2018/1999 3 ir 14 straipsnius.**

4. Valstybės narės [...] **gali** paskirti [...] nepriklausomą tarpininką, kuris padėtų palaikyti atsinaujinančiųjų išteklių energijos projektų, kurių įrengtoji galia viršija 10 MW, plėtotojų ir plačiosios visuomenės dialogą. **Tarpininkas yra jokių su projekto plėtotuju susijusių finansinių interesų neturinti nepriklausoma trečioji šalis, kuri gali būti valdžios institucija.** Tarpininkas įsikiša tik bet kurios iš atitinkamų šalių prašymu ir:
- a) prireikus sudaro palankesnes sąlygas viešoms konsultacijoms, įskaitant išankstines konsultacijas prieš pateikiant paraišką dėl leidimo išdavimo;
  - b) bendradarbiauja ieškant sprendimų, kaip spręsti galimas vietos bendruomenių iškeltas problemas;
  - c) kai aktualu, užtikrina paramą ir skaidrumą pasirenkant naudos pasidalijimo priemonės rūšį.

Valstybės narės gali nustatyti mokestį, kurį moka projektų plėtotojai tarpininko paslaugoms finansuoti.“

- 4) 16 straipsnis iš dalies keičiamas taip:
- a) 3 dalyje išbraukiamas šis sakinyss:

„Pareiškėjams leidžiama atitinkamus dokumentus pateikti skaitmenine forma.“;

b) įterpiama 3a dalis:

„3a. Valstybės narės nacionaliniu lygmeniu [...] **gali sukurti** [...] skaitmeninį portalą **arba sujungtus portalus**, skirtą (-us) visiems leidimų išdavimo atsinaujinančiųjų išteklių energijos, energijos kaupimo įrenginių ir tinklo projektams procedūrų etapams.

Pareiškėjai paraiškas dėl leidimo išdavimo ir visus atitinkamus dokumentus, kurių reikalaujama vykdant leidimų išdavimo procedūrą [...], pateikia per [...] skaitmeninį portalą **arba sujungtus portalus**. [...] Skaitmeniniame portale **arba sujungtuose portaluose** automatizuojamas paraiškų dėl leidimo išdavimo priskyrimas kompetentingoms institucijoms, kurios atitinkamas paraiškas ir dokumentus tvarko elektronine forma ir tiesiogiai bendrauja su pareiškėjais [...] skaitmeniniame portale **arba sujungtuose portaluose**.

[...] Skaitmeniniame portale **arba sujungtuose portaluose** turi būti funkcijos, leidžiančios informuoti pareiškėją apie visus leidimų išdavimo procedūros etapus, procedūros statusą ir atitinkamų institucijų sprendimus, taip pat patikrinti, ar laikomasi šioje direktyvoje nustatytų leidimų išdavimo terminų. [...] Skaitmeniniame portale **arba sujungtuose portaluose gali būti** užtikrinama prieiga prie atitinkamų aplinkos ir geologinių duomenų ir sprendimų, saugomų bendrame skaitmeninės geografinės informacijos sistemoje grindžiamame portale, nurodytame Europos Parlamento ir Tarybos reglamento [xxxxx] 10 straipsnio 3 dalyje.

[...] Skaitmeniniame portale **arba sujungtuose portaluose** skelbiami metiniai statistiniai duomenys apie leidimų išdavimo procedūrų trukmę, aiškiai nurodant įvairius leidimų išdavimo procedūros etapus ir jų trukmę. Šie duomenys skelbiami viešai.

Kad 3 dalyje nurodytas bendras kontaktinis punktas (-ai) galėtų vykdyti savo pareigas, jam (jiems) suteikiama prieiga prie visų portale saugomų atitinkamų duomenų ir informacijos.“

5) 16b straipsnis

iš dalies keičiamas taip:

a) [...]

[...]

b) įterpiama ši 3 dalis:

„3. Per 1 dalyje ir 2 dalies antroje pastraipoje nurodytą leidimų išdavimo procedūrą valstybės narės [...] **gali numatyti**, kad atitinkamoms kompetentingoms institucijoms ar subjektams nepateikus atsakymo per nustatytą terminą, konkretūs **tarpiniai administraciniai** veiksmai būtų laikomi patvirtintais, išskyrus aplinkosaugos sprendimus, **išskyrus atvejus, kai tokia galimybė yra numatyta jų teisinėje sistemoje**, ir leidimus dėl prijungimo prie tinklo. [...] Visi sprendimai skelbiami viešai **laikantis taikytinos teisės** [...].

6) 16c straipsnis iš dalies keičiamas taip:

a) 1 dalis išbraukiama;

b) įterpiama ši 2b dalis:

„2b [...] **Laikantis pagal nacionalinę konstitucinę tvarką nustatytų ribų ir nedarant poveikio išimtinai autonominių regionų ir vietos valdžios institucijų kompetencijai žemės naudojimo ir teritorijų planavimo srityje, jeigu valstybės narės pakeičia žemės, kurioje yra atsinaujinančiųjų išteklių energijos įrenginys, statusą, jos užtikrina, kad šį įrenginį dar būtų galima modernizuoti.**“;

c) įterpiama 4 dalis:

„4. Jei modernizuojant vėjo energijos įrenginius suminė įrenginio galia padidėja nenaudojant papildomos erdvės, **sumažėja bendras įrengtų turbinų skaičius**, ir tokia modernizacija atitinka pirminiam vėjo energijos įrenginiui nustatytas taikytinas poveikio aplinkai mažinimo priemonės, projektui netaikomi jokie keliama reikalavimai dėl tikrinimo proceso pagal 16a straipsnio 4 dalį, dėl nustatymo, ar reikia atlikti projekto poveikio aplinkai vertinimą pagal Direktyvos 2011/92/ES 4 straipsnio 2 dalį arba Europos Parlamento ir Tarybos reglamento [xxxxx] 5 straipsnį arba ar reikia atlikti poveikio aplinkai vertinimą pagal Direktyvos 2011/92/ES 4 straipsnio [...] 2 dalį.“; **Ši nukrypti leidžianti nuostata taikoma nedarant poveikio nacionalinio saugumo sumetimams ir teritorijų planavimo pokyčiams.**

**Jei modernizuojant vėjo energijos įrenginius neįvykdomi pirmoje pastraipoje nustatyti reikalavimai, taikoma šio straipsnio 2 dalis.**

7) 16d straipsnis iš dalies keičiamas taip:

a) 1 dalis pakeičiama taip:

„1. Valstybės narės užtikrina, kad 16 straipsnio 1 dalyje nurodyta leidimų išdavimo procedūra dėl saulės energijos įrangos ir kolokacinių energijos kaupimo įrenginių, kurių suminė įrengtoji galia didesnė kaip 100 kW, įrengimo esamose ar būsimose dirbtinėse konstrukcijose, išskyrus dirbtinių vandens telkinių paviršius, nebūtų ilgesnė kaip trys mėnesiai, jei pagrindinis tokių dirbtinių konstrukcijų tikslas nėra saulės energijos gamyba ar energijos kaupimas.

Nukrypstant nuo Direktyvos 2011/92/ES 4 straipsnio 2 dalies ir II priedo 3 punkto a ir b papunkčių atskirai arba kartu su tos direktyvos 13 punkto a papunkčiu, įrengiant saulės energijos įrangą ir kolokacinį energijos kaupimo įrenginį, nurodytą šio straipsnio 1 ir 2 dalyse, kai taikytina, nekeliamas reikalavimas atlikti specialų poveikio aplinkai vertinimą pagal Direktyvos 2011/92/ES 2 straipsnio 1 dalį.“;

b) 2 dalis pakeičiama taip:

„Valstybės narės nereikalauja jokių administracinių leidimų, be kita ko, susijusių su aplinkosaugos aspektais, išskyrus prijungimo prie tinklo leidimus, saulės energijos įrangai ir kolokaciniam energijos kaupimo įrenginiui, kurių suminė įrengtoji galia yra 100 kW arba mažesnė, įrengti. Nedarant poveikio 1 daliai, valstybės narės apriboja šios dalies taikymą „Natura 2000“ **teritorijose** ir kitose teritorijose, kurioms taikomos nacionalinės apsaugos sistemos, taip pat kultūros ar istorijos paveldo saugomose teritorijose. **Valstybės narės gali nustatyti įpareigojimą pranešti apie tos įrangos ir kolokacinio energijos kaupimo įrenginio įrengimą.**“;

c) įterpiamos šios 3 ir 4 dalys:

„3. Valstybės narės, siekdamos apsaugoti kultūros ar istorijos paveldą arba vadovaudamosi nacionaliniais gynybos [...] **ir saugumo** interesais ar saugos arba tinklo saugumo sumetimais, gali tam tikroms zonoms netaikyti 1 ir 2 dalių.

4. **Nedarant poveikio priemonėms, kurios reikalingos saugumui, saugai ir tinklo stabilumui užtikrinti**, valstybės narės pašalina su reglamentavimu susijusias ir nesusijusias kliūtis, darančias poveikį parengtų prijungti mažųjų saulės energijos įrenginių, kurių galia neviršija 800 W, diegimui pastatuose ir ant jų. “ **Valstybės narės gali apriboti šios dalies taikymą, jei nustatoma su rinkos įranga susijusi įrodymais pagrįsta rizika arba jeigu gautas bendras elektros įrenginys neatitinka atitinkamų techninių specifikacijų ar standartų, įskaitant atvejus, kai negali būti garantuojamas apsaugos koordinavimas ir atjungimo veiksmingumas.**

8) 16f straipsnis iš dalies keičiamas taip:

- a) paskutiniai du sakiniai išbraukiami;
- b) įterpiamos šios pastraipos:

„Kol bus pasiektas poveikio klimatui neutralumas, valstybės narės užtikrina, kad leidimų išdavimo procedūroje atsinaujinančiųjų išteklių energijos gamybos įrenginių ir įrenginių planavimas, statyba ir eksploatavimas bei jų prijungimas prie tinklo, pats susijęs tinklas, energijos kaupimo įrenginiai ir įkrovimo stotelės būtų laikomi atitinkančiais viršesnę viešąją interesą ir tokiu atveju jiems būtų teikiama pirmenybė derinant kitus teisinius interesus, išskyrus nurodytuosius pirmoje pastraipoje. Valstybės narės gali šios prielaidos netaikyti kultūros paveldo apsaugos tikslais, remdamosi teisiniais kriterijais, kad būtų užtikrintas suderintas įgyvendinimas, **ir dėl nacionalinių gynybos ir saugumo interesų.**

**Teritorijų planavimo procedūrose valstybės narės gali taikyti pirmoje ir antroje dalyse nustatytas prielaidas.“;**

9) įterpiami šie 16g–16j[...] straipsniai:

„16g straipsnis

### **Alternatyvių ar tinkamų sprendimų nebuvimas ir kompensacinių priemonių įgyvendinimas**

1. Direktyvos 92/43/EEB 6 straipsnio 4 dalies ir 16 straipsnio 1 dalies, Direktyvos 2000/60/EB 4 straipsnio 7 dalies d punkto ir Direktyvos 2009/147/EB 9 straipsnio 1 dalies tikslais vertinant, ar yra priimtinių alternatyvių sprendimų atsinaujinančiųjų išteklių energijos elektrinės, jos prijungimo prie tinklo, paties susijusio tinklo ir energijos kaupimo įrenginių projektų, sąlyga, kad priimtinių alternatyvų nėra, laikoma įvykdyta, jei nėra jokių priimtinių alternatyvių sprendimų, kuriuos taikant būtų galima pasiekti tą patį tikslą kaip ir įgyvendinant nagrinėjamą projektą, kiek tai susiję su tokių pat atsinaujinančiųjų išteklių energijos pajėgumų plėtra naudojant tą pačią [...] technologiją, užtrunkant tiek pat arba panašų laiką ir nepatiriant gerokai didesnių išlaidų.
2. Įgyvendindamos kompensacines priemones atsinaujinančiųjų išteklių energijos įrenginių projektams, **įskaitant piniginių kompensavimo priemones, kai jos leidžiamos pagal nacionalinę teisę**, tokių įrenginių prijungimui prie tinklo, pačiam susijusiam tinklui ir energijos kaupimo įrenginiams Direktyvos 92/43/EEB 6 straipsnio 4 dalies tikslu, valstybės narės, [...] kai galima pagrįstai įrodyti, kad planas ar projektas nepadarys neatitaisomo poveikio ekologiniams procesams, būtiniams teritorijos struktūrai ir funkcijoms išlaikyti, ir nepakenks bendram tinklo „Natura 2000“ vientisumui prieš nustatant kompensacines priemones, gali leisti, įgyvendinant projektą, kartu įgyvendinti tokias kompensacines priemones. Valstybės narės leidžia ilgainiui pritaikyti tas kompensacines priemones laikantis atsargumo principo, priklausomai nuo to, ar tikėtina, kad trumpuoju, vidutinės trukmės ar ilguoju laikotarpiu bus padarytas didelis neigiamas poveikis.

## **Leidimų išdavimo autonominiams energijos, išskyrus vandenilį, kaupimo įrenginiams procedūra**

1. Leidimų išdavimo autonominiam energijos, išskyrus vandenilį, kaupimo įrenginiui procedūra apima visus atitinkamus administracinius leidimus statyti, modernizuoti ir eksploatuoti atskirą energijos kaupimo įrenginį, įskaitant prijungimo prie tinklo leidimus ir, kai reikalaujama, poveikio aplinkai vertinimą ir leidimus. Leidimų išdavimo procedūra apima visus administracinius etapus nuo atitinkamos kompetentingos institucijos ar kompetentingų institucijų patvirtinimo, kad gauta paraiška dėl leidimo išdavimo yra išsami, iki jos (jų) pranešimo apie galutinį sprendimą dėl leidimų išdavimo procedūros rezultato. Per [...] **45** dienas nuo paraiškos dėl leidimo išdavimo gavimo dienos kompetentinga institucija patvirtina, kad paraiška yra išsami, arba, jei pareiškėjas atsiuntė ne visą paraiškai išnagrinėti reikalingą informaciją, paprašo pareiškėjo nepagrįstai nedelsiant pateikti išsamią paraišką. Data, kurią kompetentinga institucija patvirtina, kad paraiška yra išsami, laikoma leidimo išdavimo procedūros pradžios data.
2. Valstybės narės nereikalauja jokių administracinių leidimų, be kita ko, aplinkosaugos leidimų, išskyrus prijungimo prie tinklo leidimus, autonominiam energijos, išskyrus vandenilį, kaupimo įrenginiui, kurio suminė įrengtoji galia yra 100 kW arba mažesnė, įrengti. Nukrypstant nuo Direktyvos 2011/92/ES 2 straipsnio 1 dalies, tokio energijos kaupimo įrenginio įrengimui netaikomas reikalavimas, taikytinas pagal tos direktyvos 2 straipsnio 1 dalį, atlikti specialų poveikio aplinkai vertinimą. Valstybės narės apriboja šios pastraipos taikymą „Natura 2000“ **teritorijose** ir kitose teritorijose, kurioms taikomos nacionalinės apsaugos sistemos, taip pat kultūros ar istorijos paveldo saugomose teritorijose. **Valstybės narės gali nustatyti įpareigojimą pranešti apie naujų energijos kaupimo įrenginių projektų objektų įrengimą.**

3. Valstybės narės užtikrina, kad leidimų išdavimo procedūros, įskaitant prijungimo prie tinklo leidimus ir, kai reikalaujama, poveikio aplinkai vertinimą, autonominiam energijos, išskyrus vandenilio, kaupimo įrenginiui, kurio suminė įrengtoji galia yra didesnė nei 100 kW, būtų ne ilgesnės kaip šeši mėnesiai.

**Tinkamai pagrįstais atvejais dėl išimtinių aplinkybių, įskaitant atvejus, kai dėl jų reikia ilgų laikotarpių vertinimams pagal taikytiną Sąjungos aplinkos teisę atlikti, valstybės narės šį terminą gali pratęsti ne daugiau kaip 6 mėnesiais. Valstybės narės aiškiai informuoja projekto plėtotoją apie išimties aplinkybes, kuriomis grindžiamas toks pratęsimas.**

[...] Hidroakumuliacinių įrenginių atveju leidimų išdavimo procedūra negali būti ilgesnė kaip treji [...] metai. **Tinkamai pagrįstais atvejais dėl išimtinių aplinkybių, įskaitant atvejus, kai dėl jų reikia ilgų laikotarpių vertinimams pagal taikytiną Sąjungos aplinkos teisę atlikti, valstybės narės gali pratęsti šį terminą. Valstybės narės aiškiai informuoja projekto plėtotoją apie išimties aplinkybes, kuriomis grindžiamas toks pratęsimas.**

4. Išskyrus atvejus, kai tai sutampa su kitais leidimų išdavimo procedūros administraciniais etapais, šiuo straipsniu reglamentuojama leidimų išdavimo procedūros trukmė neapima:
- a) laiko, per kurį autonominiai energijos kaupimo projektai kuriami ar modernizuojami;
  - b) laiko, skirto administraciniams etapams, būtiniams siekiant padaryti reikšmingus tinklo atnaujinimus, kad būtų užtikrintas tinklo stabilumas, patikimumas ir sauga;
  - c) laiko, skirto bet kokiems ieškiniams ir teisių gynimo priemonėms, kitoms procedūroms teisme ir alternatyvaus ginčų sprendimo mechanizmams, įskaitant skundų nagrinėjimo procedūras ir neteisminius ieškinius bei teisių gynimo priemones.

### **Leidimų išdavimo įkrovimo stotelėms procedūra**

1. Leidimų išdavimo įkrovimo stotelėms procedūra apima visus atitinkamus administracinius leidimus statyti, modernizuoti ir eksploatuoti įkrovimo stoteles, įskaitant prijungimo prie tinklo leidimus ir, kai reikalaujama, poveikio aplinkai vertinimą ir leidimus. Leidimų išdavimo procedūra apima visus administracinius etapus nuo atitinkamos kompetentingos institucijos ar kompetentingų institucijų patvirtinimo, kad gauta paraiška dėl leidimo išdavimo yra išsami, iki jos (jų) pranešimo apie galutinį sprendimą dėl leidimų išdavimo procedūros rezultato. Per [...] **45** dienas nuo paraiškos dėl leidimo išdavimo gavimo dienos kompetentinga institucija patvirtina, kad paraiška yra išsami, arba, jei pareiškėjas atsiuntė ne visą paraiškai išnagrinėti reikalingą informaciją, paprašo pareiškėjo nepagrįstai nedelsiant pateikti išsamią paraišką. Data, kurią kompetentinga institucija patvirtina, kad paraiška yra išsami, laikoma leidimo išdavimo procedūros pradžios data.
2. Valstybės narės nereikalauja jokių administracinių leidimų, be kita ko, susijusių su aplinkosaugos aspektais, išskyrus prijungimo prie tinklo leidimus, įkrovimo stotelėms, kurių suminė įrengtoji galia yra 100 kW arba mažesnė, įrengti. Nukrypstant nuo Direktyvos 2011/92/ES 2 straipsnio 1 dalies, tokių stotelių įrengimui netaikomas reikalavimas, keliamas pagal tos direktyvos 2 straipsnio 1 dalį, atlikti specialų poveikio aplinkai vertinimą. Valstybės narės apriboja šios pastraipos taikymą „Natura 2000“ **teritorijose** ir kitose teritorijose, kurioms taikomos nacionalinės apsaugos sistemos, taip pat kultūros ar istorijos paveldo saugomose teritorijose. **Valstybės narės gali nustatyti įpareigojimą pranešti apie naujų įkrovimo stotelių projektų objektų įrengimą.**

3. Valstybės narės užtikrina, kad leidimų išdavimo procedūros, įskaitant prijungimo prie tinklo leidimus ir, kai reikalaujama, poveikio aplinkai vertinimą, įkrovimo stotelėms, kurių suminė įrengtoji galia yra didesnė nei 100 kW, būtų ne ilgesnės kaip šeši mėnesiai. **Tinkamai pagrįstais atvejais dėl išimtinių aplinkybių, įskaitant atvejus, kai dėl jų reikia ilgų laikotarpių vertinimams pagal taikytiną Sąjungos aplinkos teisę atlikti, valstybės narės šį laikotarpį gali pratęsti ne daugiau kaip 6 mėnesiais. Valstybės narės aiškiai informuoja projekto plėtotoją apie išimties aplinkybes, kuriomis grindžiamas toks pratęsimas.**
4. Išskyrus atvejus, kai tai sutampa su kitais leidimų išdavimo procedūros administraciniais etapais, šiuo straipsniu reglamentuojama leidimų išdavimo procedūros trukmė neapima:
- a) laiko, per kurį autonominiai įkrovimo stotelių projektai kuriami ar modernizuojami;
  - b) laiko, skirto administraciniams etapams, būtiniais siekiant padaryti reikšmingus tinklo atnaujinimus, kad būtų užtikrintas tinklo stabilumas, patikimumas ir sauga;
  - c) laiko, skirto bet kokiems ieškiniams ir teisių gynimo priemonėms, kitoms procedūroms teisme ir alternatyvaus ginčų sprendimo mechanizmams, įskaitant skundų nagrinėjimo procedūras ir neteisminius ieškinius bei teisių gynimo priemones.

**Leidimų išdavimo atsinaujinančiųjų išteklių energijos elektrinių hibridizacijai procedūra**

1. Kai atsinaujinančiųjų išteklių elektros energijos elektrinės hibridizacijai taikomas tikrinimo procesas pagal 16a straipsnio 4 dalį, reikalavimas nustatyti, ar reikia atlikti projekto poveikio aplinkai vertinimą arba poveikio aplinkai vertinimą pagal Direktyvos 2011/92/ES 4 straipsnį, toks tikrinimo procesas, nustatymas ar poveikio aplinkai vertinimas turi apsiriboti galimu papildymo poveikiu, palyginti su pradiniu projektu.
2. [...]
2. **Laikantis pagal nacionalinę konstitucinę tvarką nustatytų ribų ir nedarant poveikio išimtinai autonominių regionų ir vietos valdžios institucijų kompetencijai žemės naudojimo ir teritorijų planavimo srityje, jeigu valstybės narės pakeičia žemės, kurioje yra atsinaujinančiųjų išteklių energijos elektrinė, statusą, jos užtikrina, kad šią elektrinę dar būtų galima modernizuoti.“;**
- 10) 17 straipsnis pakeičiamas taip:

**Prijungimo prie tinklo procedūros[...]**

1. Valstybės narės užtikrina, kad prijungimo prie tinklo procedūros nebūtų ilgesnės kaip:
  - a) [...] **šeši mėnesiai** – 16d straipsnio 1 ir 2 2 nurodytai saulės energijos įrangai ir kolokaciniam energijos kaupimo įrenginiui, 16h straipsnio 2 dalyje nurodytam autonominiam energijos kaupimo įrenginiui, 16i straipsnio 2 dalyje nurodytoms įkrovimo stotelėms [...] **ir 16c ir 16j straipsniuose nurodytai esamų atsinaujinančiųjų išteklių energijos įrenginių modernizacijai arba hibridizacijai, išskyrus atvejus, kai esama pagrįstų nuogastavimų dėl saugos arba esama sistemos komponentų techninio nesuderinamumo, arba jei dėl pajėgumo padidėjimo masto reikia daugiau laiko vertinimui atlikti.**
  - b) [...]
2. Iki 16a straipsnio 1 dalyje, 16b straipsnio 1 dalyje ir šio straipsnio 1 dalyje nustatytų terminų sistemos operatorius pasirenka vieną iš šių veiksmų:
  - a) kai yra pakankamas pajėgumas ir prašomas prijungimas nedaro poveikio tinklo stabilumui, patikimumui ir saugai, priima prijungimą prie tinklo prašymą ir suteikia prijungimą,
  - b) jei tinklo pajėgumas nepakankamas, pasiūlo, kai techniškai įmanoma, lankstaus prijungimo susitarimą pagal Direktyvos (ES) 2019/944 6a straipsnį.

3. Jei projekto plėtotojas atmeta 2 dalies b punkte nurodytą susitarimo pasiūlymą, sistemos operatorius, **jeigu taikoma**, pagrįstais motyvais, susijusiais su saugos problemomis arba sistemos komponentų techniniu nesuderinamumu, pasiūlo alternatyvų prijungimo prie tinklo tašką, alternatyvią preliminarį prijungimo prie tinklo datą arba, jei tai neįmanoma, atmeta prijungimo prašymą.
4. [...]

## **Direktyvos (ES) 2019/944 daliniai pakeitimai**

Direktyva (ES) 2019/944 iš dalies keičiama taip:

- 1) 8 straipsnis pakeičiamas taip:

”

### 8 straipsnis

#### **Leidimų išdavimo tvarka**

1. Jei elektros energijos perdavimo ar skirstymo sistemos infrastruktūros ar susijusios įrangos statybai ar eksploatavimui arba naujų gamybos pajėgumų statybai reikia leidimo, pavyzdžiui, licencijos, leidimo, koncesijos, sutikimo arba patvirtinimo, valstybė narė ar bet kuri jos paskirta kompetentinga institucija tokį leidimą suteikia pagal 2–14 dalis. Be to, valstybės narės ar bet kuri jų paskirta kompetentinga institucija gali tuo pačiu pagrindu išduoti leidimą elektros energijai tiekti ir leidimą didmenininkams.
2. Leidimų sistemą įgyvendinančios valstybės narės:
  - a) nustato objektyvius ir nediskriminacinius kriterijus ir skaidrią tvarką, kuriuos turi atitikti bet kuri įmonė, siekianti gauti leidimą statyti ir (arba) eksploatuoti naujus gamybos pajėgumus, taip pat perdavimo ar skirstymo sistemos infrastruktūrą;

- b) viešai skelbia leidimų išdavimo kriterijus ir procedūras;
- c) užtikrina, kad vykdant leidimų išdavimo procedūras, susijusias su tokiais gamybos pajėgumais, infrastruktūra ar su jais susijusia įranga, kai tikslinga, būtų atsižvelgiama į projekto svarbą elektros energijos ir atsinaujinančiųjų išteklių energijos vidaus rinkoms;
- d) užtikrina, kad leidimų išdavimo procedūrose būtų atsižvelgiama į būtinybę atlikti vertinimą pagal Tarybos direktyvą 92/43/EEB<sup>20</sup> ir direktyvas 2000/60/EB<sup>21</sup>, 2001/42/EB<sup>22</sup>, 2009/147/EB<sup>23</sup> ir 2011/92/ES<sup>24</sup> arba į tokios būtinybės nebuvimą;
- e) užtikrina, kad būtų nustatyta konkreti, supaprastinta ir racionalizuota leidimų dėl nedidelio masto decentralizuotos ir (arba) paskirstytos gamybos ir skirstymo sistemos infrastruktūros išdavimo tvarka, pagal kurią būtų atsižvelgiama į jos ribotą dydį ir galimą poveikį;
- f) užtikrina, kad reguliavimo institucijos arba kitos kompetentingos nacionalinės institucijos, įskaitant planavimo institucijas, kurios gali rekomenduoti padaryti pakeitimus, parengtų ir peržiūrėtų tų konkrečių leidimų išdavimo procedūrų gaires;

---

<sup>20</sup> 1992 m. gegužės 21 d. Tarybos direktyva 92/43/EEB dėl natūralių buveinių ir laukinės faunos bei floros apsaugos ([OL L 206, 1992 7 22, p. 7](#), ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/1992/43/oj>).

<sup>21</sup> 2000 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2000/60/EB, nustatanti Bendrijos veiksmų vandens politikos srityje pagrindus, ([OL L 327, 2000 12 22, p. 1](#), ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2000/60/oj>).

<sup>22</sup> 2001 m. birželio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2001/42/EB dėl tam tikrų planų ir programų pasekmių aplinkai vertinimo (OL L 197, 2001 7 21, p. 30, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2001/42/oj>).

<sup>23</sup> 2009 m. lapkričio 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/147/EB dėl laukinių paukščių apsaugos ([OL L 20, 2010 1 26, p. 7](#), ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2009/147/oj>).

<sup>24</sup> 2011 m. gruodžio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2011/92/ES dėl tam tikrų valstybės ir privačių projektų poveikio aplinkai vertinimo ([OL L 26, 2012 1 28, p. 1](#), ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2011/92/oj>).

- g) užtikrina, kad visi sprendimai būtų skelbiami viešai;
- h) užtikrina, kad pareiškėjams būtų pranešama apie atsisakymo išduoti leidimą priežastis, kad šios priežastys būtų objektyvios, nediskriminacinės, gerai pagrįstos ir tinkamai pateisinamos ir kad pareiškėjai galėtų pasinaudoti apskundimo procedūromis;
- i) užtikrina, kad kompetentingos nacionalinės institucijos turėtų pakankamai techninių, finansinių ir žmogiškųjų išteklių, kad galėtų priimti sprendimą dėl leidimo iki nustatytų terminų.

3. Jei valstybės narės įgyvendina elektros energijos perdavimo ar skirstymo sistemos infrastruktūros leidimų išdavimo sistemą, jos taip pat:

- a) užtikrina perdavimo ir skirstymo sistemos infrastruktūros leidimų išdavimo sistemos suderinamumą su skirstomojo tinklo plėtros planu ir dešimties metų perdavimo tinklo plėtros planu, priimtais pagal 32 ir 51 straipsnius;
- b) užtikrina, kad leidimų išdavimo procedūros, įskaitant visas atitinkamas kompetentingų institucijų procedūras, netruktų ilgiau kaip dvejus metus, išskyrus tinkamai pagrįstus atvejus, **kai** jų trukmė gali būti pratęsta ne daugiau kaip [...] 30 mėnesių[...];
- c) **užtikrina, kad perdavimo ar skirstymo sistemos infrastruktūros leidimas būtų laikomas esminiu siekiant integruoti atsinaujinančiųjų išteklių energiją, taip pat pasiekti klimato politikos ir energetikos tikslus ir poveikio klimatui neutralumo tikslą.**

- c) **Valstybės narės gali numatyti**[...], kad kompetentingoms nacionalinėms institucijoms ar subjektams nepateikus atsakymo iki b punkte nustatyto termino būtų laikoma, kad konkretūs **tarpiniai administraciniai** veiksmai yra patvirtinti, išskyrus aplinkosaugos sprendimus, **išskyrus atvejus, kai tokia galimybė yra numatyta jų teisinėje sistemoje, kurie turi būti aiškiai priimami.** [...]

**Visi sprendimai skelbiami viešai pagal galiojančius teisės aktus.**

d) [...]

e) [...]

4. Valstybės narės **įsteigia** arba paskiria vieną ar daugiau perdavimo ar skirstymo sistemos operatorių kontaktinių punktų. Tie kontaktiniai punktai, [...] pareiškėjui paprašius, nemokamai konsultuoja pareiškėją ir sudaro palankesnes sąlygas visam leidimų vykdyti 1 dalyje nurodytą veiklą išdavimo procesui iki tol, kol [...] atsakingos institucijos **procedūros pabaigoje išduoda leidimą.** Per visą procesą iš pareiškėjo neturi būti reikalaujama kreiptis į daugiau kaip vieną kontaktinį punktą.

Kontaktiniai punktai gali būti tie patys, kaip Reglamento (ES) 2022/869 8 straipsnyje nurodytos nacionalinės kompetentingos institucijos arba Direktyvos (ES) 2018/2001 16 straipsnyje nurodyti kontaktiniai punktai.

5. Kai valstybės narės įgyvendina leidimų išdavimo elektros energijos perdavimo ar skirstymo sistemos infrastruktūrai sistemą, valstybės narės užtikrina, kad tais atvejais, kai paraiškose trūksta procedūrai reikalingų tyrimų, ataskaitų ir dokumentų, kompetentingos nacionalinės institucijos **vėliau**, bendradarbiaudamos su kitomis atitinkamomis institucijomis, per tris mėnesius nuo paraiškos pateikimo paprašytų plėtotėjo pateikti reikiamą medžiagą, nurodydamos jos apimtį ir išsamumo lygį. **Informuodama plėtotją**, nacionalinė kompetentinga institucija [...] **patvirtina**, ar projektui [...] **taikomos** 10 dalyje nurodytos prielaidos. Plėtotėjo paprašiusi pateikti reikiamą medžiagą, nei kompetentinga institucija, nei bet kuri kita atitinkama institucija neprašo papildomos informacijos, tyrimų, ataskaitų ar vertinimų, išskyrus atvejus, kai projektas arba jį supanti aplinka iš esmės pasikeitė ir dėl to pradiniai kriterijai, kuriais buvo grindžiami sprendimai, tapo nebetinkami, **arba kai remiantis turima informacija nebūtų įmanoma priimti teigiamo sprendimo**. [...] **Tokiais atvejais** nacionalinė kompetentinga institucija projekto rengėjui pateikia tinkamai pagrįstą prašymo pateikti papildomos informacijos pagrindimą.

6. Šio straipsnio 3 dalyje nustatytas terminas taikomas nedarant poveikio pareigoms pagal taikytinus Sąjungos aplinkos apsaugos ir energetikos teisės aktus, įskaitant Direktyvą (ES) 2018/2001, apeliavimui teismine tvarka, teisių gynimo priemonėms ir kitoms teismo procedūroms, taip pat alternatyviems ginčų sprendimo mechanizmams, įskaitant skundų nagrinėjimo procedūras, neteisminiams apeliaciniams skundams ir teisių gynimo priemonėms, ir gali būti pratęsimi tiek, kiek trunka tokios procedūros.
7. Šis straipsnis taikomas nedarant poveikio Reglamento (ES) 2022/869 7–10 straipsniams ir Direktyvos (ES) 2018/2001 15 ir 15b–17 straipsniams.
8. Kol nebus pasiektas poveikio klimatui neutralumas [...], valstybės narės užtikrina, kad [...] leidimų išdavimo procedūrų kontekste, **kaip tai suprantama 1 dalyje**, atliekant būtinus kiekvieno konkretaus atvejo vertinimus, konkrečiu atveju svarstant teisinius interesus Direktyvos 92/43/EEB 6 straipsnio 4 dalies ir 16 straipsnio 1 dalies c punkto, Direktyvos 2000/60/EB 4 straipsnio 7 dalies ir Direktyvos 2009/147/EB 9 straipsnio 1 dalies a punkto tikslais, būtų daroma prielaida, kad perdavimo ar skirstymo sistemos infrastruktūros planavimas, statyba ir eksploatavimas atitinka viršesnę viešąją interesą ir visuomenės sveikatos ir saugos tikslą. [...]

**Kol nebus pasiektas poveikio klimatui neutralumas**, valstybės narės užtikrina, kad [...] **leidimų išdavimo procedūrų kontekste planuojant, statant ir eksploatuojant perdavimo ar skirstymo sistemos infrastruktūrą, būtų daroma prielaida, kad tai atitinka viršesnę viešąją interesą, ir tokiu atveju tam būtų teikiama pirmenybė derinant kitus nei šioje dalyje nurodytus teisinius interesus. Valstybės narės gali šios prielaidos netaikyti kultūros paveldo apsaugos tikslais, remdamosi teisiniais kriterijais, kad būtų užtikrintas suderintas įgyvendinimas.**

9. Kol nebus pasiektas poveikio klimatui neutralumas [...], valstybės narės, nukrypdamos nuo Direktyvos 2011/92/ES 2 straipsnio 1 dalies ir 4 straipsnio 1 ir 2 dalių ir tos direktyvos I priedo 20 punkto ir II priedo 3 punkto b papunkčio, taip pat nukrypdamos nuo Direktyvos 92/43/EEB 6 straipsnio 3 dalies, užtikrina, kad kompetentinga institucija galėtų pagrįstomis aplinkybėmis, įskaitant poreikį paspartinti elektros energijos sistemos infrastruktūros diegimą, kad būtų pasiekti poveikio klimatui neutralumo ir atsinaujinančiųjų išteklių energijos tikslai, esamos perdavimo ir skirstymo sistemos infrastruktūros atnaujinimui, modernizavimui arba pertvarkymui, jei dėl to [...] **nereikia daug** papildomos erdvės ir laikomasi taikytinų pradiniam įrenginiui nustatytų poveikio aplinkai švelninimo priemonių, netaikyti:
- a) poveikio aplinkai vertinimo pagal Direktyvos 2011/92/ES 2 straipsnio 1 dalį **ir 4 straipsnio 2 dalį**;
  - b) jų poveikio „Natura 2000“ teritorijoms vertinimo pagal Direktyvos 92/43/EEB 6 straipsnio 3 dalį;
  - c) jų poveikio rūšių apsaugai vertinimo pagal Direktyvos 92/43/EEB 12 straipsnio 1 dalį ir Direktyvos 2009/147/EB 5 straipsnį;
  - d) tikrinimo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento [xxxxx] 5 straipsnį.

Tos išimtys netaikomos esamos perdavimo ir skirstymo sistemos infrastruktūros atnaujinimui, modernizavimui ar pertvarkymui ir naujos skirstymo sistemos infrastruktūros ar susijusios įrangos, kuri gali padaryti reikšmingą poveikį aplinkai kitoje valstybėje narėje, statybai pagal Direktyvos 2011/92/ES 7 straipsnį.

Valstybės narės apriboja šios dalies taikymą „Natura 2000“ [...] **teritorijose** ir kitose teritorijose, kurioms taikomos nacionalinės apsaugos sistemos, taip pat kultūros ar istorijos paveldo saugomose teritorijose.

10. Pagrįstomis aplinkybėmis valstybės narės taip pat gali taikyti 9 dalyje nurodytas išimtis naujos skirstymo infrastruktūros ar susijusios įrangos statybai, jei atitinkamas projektas buvo patikrintas pagal Direktyvos 2011/92/EB 4 straipsnio 2 dalį ir kompetentinga nacionalinė institucija nustatė, kad projektas greičiausiai neturės reikšmingo poveikio aplinkai, visų pirma atsižvelgiant į teritorijos, kurioje įgyvendinamas projektas, pavyzdžiui, miesto ir tankiai užstatytų teritorijų, ypatumus.

Tos išimtys netaikomos naujos skirstymo infrastruktūros ar susijusios įrangos, kuri gali padaryti reikšmingą poveikį aplinkai kitoje valstybėje narėje, statybai pagal Direktyvos 2011/92/ES 7 straipsnį.

Jei atlikus pirmoje pastraipoje nurodytą tikrinimą nustatomas tikėtinas reikšmingas poveikis aplinkai, kompetentinga institucija per 45 dienas nuo paraiškos pateikimo informuoja projekto plėtotoją, kad reikia atlikti 9 dalies a, b ir c punktuose nurodytą vertinimą.

Valstybės narės apriboja šios dalies taikymą „Natura 2000“ [...] **teritorijose** ir kitose teritorijose, kurioms taikomos nacionalinės apsaugos sistemos, taip pat kultūros ar istorijos paveldo saugomose teritorijose.

11. Daroma prielaida, kad planuojant, statant ir eksploatuojant perdavimo ir skirstymo sistemos infrastruktūrą prisidedama prie išmetamų azoto junginių kiekio ilgalaikio mažinimo, ir nereikalaujama atlikti išmetamų azoto junginių kiekio vertinimo atliekant vertinimą, kuris gali būti atliekamas pagal Tarybos direktyvos 92/43/EEB 6 straipsnį.
12. Atliekant esamos perdavimo ar skirstymo sistemos infrastruktūros išplėtimo, atnaujinimo, modernizavimo arba pertvarkymo projekto poveikio aplinkai vertinimą pagal Direktyvą 2011/92/ES ir, kai taikytina, tinkamą vertinimą pagal Direktyvą 92/43/EEB vertinamas tik galimas pakeitimų arba išplėtimų, palyginti su pirmine perdavimo ar skirstymo sistemos infrastruktūra, poveikis.
- 12a) **Valstybės narės gali naujai elektros energijos perdavimo ar skirstymo sistemos infrastruktūrai netaikyti įpareigojimų, atsirandančių taikant Direktyvos 2000/60/EB 4 straipsnio 1 dalį, išskyrus atvejus ir tokiu mastu, koku būtina siekiant apsaugoti vandenį, naudojamą geriamajam vandeniui arba mineraliniam vandeniui gaminti, kai tai susiję su:**
  - a) vandens telkiniais specialios apsaugos zonose pagal Direktyvos 2000/60/EB 7 straipsnio 3 dalį,**
  - b) vandens telkiniais žmonėms vartoti skirtose vietose pagal Direktyvos (ES) 2020/2184 8 straipsnį,**
  - c) vandens telkiniais natūraliam mineraliniam vandeniui išgauti pagal Direktyvą 2009/54/EB.**

- 12b) **Direktyvos (ES) 2025/2360 12 straipsnis gali būti laikomas nenustatančiu jokių pareigų, susijusių su energijos perdavimo ar skirstymo sistemos infrastruktūra.**
- 12c) **Direktyvos 2008/56/EB [...] 1 ir 5 straipsniai laikomi nenustatančiais jokių konkrečiam projektui skirtų vertinimų, susijusių su leidimų išdavimo elektros energijos perdavimo ar skirstymo sistemos infrastruktūrai arba jūros vėjo elektrinių parkams procedūromis; ši nuostata nedaro poveikio valstybių narių teisei nustatyti arba toliau taikyti griežtesnius reikalavimus.**
13. Valstybės narės [...] **gali sukurti [...] skaitmeninį portalą [...] arba sujungtus portalus [...], skirtus lengvai prieinamu formatu tvarkyti prašymus, kaip tai suprantama 1 dalyje, susijusius procesus, [...] nagrinėjamus sprendimus ir pateiktus sprendimus.**

**Tokiame portale arba portaluose [...] gali būti suteikiama prieiga prie atitinkamų aplinkos ir geologinių duomenų ir sprendimų, prieinamų Europos Parlamento ir Tarybos reglamento [xxxxx] 10 straipsnio 3 dalyje nurodytame bendrame skaitmeninės geografinės informacijos sistema grindžiamame [...] interneto portale.**

2) įterpiamas šis 8a straipsnis:

„8a straipsnis

**Alternatyvių ar tinkamų sprendimų nebuvimas ir kompensacinių priemonių įgyvendinimas**

14. Direktyvos 92/43/EEB 6 straipsnio 4 dalies ir 16 straipsnio 1 dalies, Direktyvos 2000/60/EB 4 straipsnio 7 dalies d punkto ir Direktyvos 2009/147/EB 9 straipsnio 1 dalies tikslais vertinant, ar yra priimtinių alternatyvių sprendimų perdavimo ar skirstymo sistemų infrastruktūros projektams ir susijusiai įrangai, sąlyga, kad tinkamų alternatyvų nėra, gali būti laikoma įvykdyta, jei nėra jokių priimtinių alternatyvių sprendimų, kuriuos taikant būtų galima pasiekti tą patį tikslą kaip ir nagrinėjamo projekto atveju, kiek tai susiję su tokių pat pajėgumų plėtra naudojant tą pačią energetikos technologiją, užtrunkant tiek pat arba panašų laiką ir nepatiriant gerokai didesnių išlaidų.
15. Įgyvendindamos kompensacines priemones, **įskaitant piniginio kompensavimo priemones, jei tai leidžiama pagal nacionalinę teisę**, perdavimo ar skirstymo sistemos infrastruktūros projektams ir susijusiai įrangai Direktyvos 92/43/EEB 6 straipsnio 4 dalies tikslu, valstybės narės, [...] kai galima pagrįstai įrodyti, kad planas ar projektas nepadarys neatitaisomo poveikio ekologiniams procesams, būtiniams teritorijos struktūrai ir funkcijoms išlaikyti, ir nepakenks bendram tinklo „Natura 2000“ vientisumui, prieš pradedant taikyti kompensacines priemones, gali leisti, įgyvendinant projektą, kartu įgyvendinti tokias kompensacines priemones. Valstybės narės gali leisti ilgainiui pritaikyti tas kompensacines priemones laikantis atsargumo principo, priklausomai nuo to, ar tikėtina, kad trumpuoju, vidutinės trukmės ar ilguoju laikotarpiu bus padarytas didelis neigiamas poveikis.“;

**3) 38 straipsnis papildomas šia dalimi:**

- 5. Nepaisant 2 dalies, valstybės narės arba, kai tai numatyta, reguliavimo institucija gali nuspręsti, kad mažos uždaros skirstymo sistemos, kurioje daugiau kaip 90 % elektros energijos paskirstoma sistemos savininkui ar operatoriui bei susijusioms įmonėms ir papildomai [...] elektros energija paskirstoma mažiau kaip 20 vartotojų, operatorius arba gyvenamųjų namų sistemų, kuriose elektros energija paskirstoma mažiau kaip 100 namų ūkių, operatorius pagal šią direktyvą nebūtų laikomi paskirstymo sistemos operatoriais. Valstybės narės užtikrina, kad būtų toliau taikomos 4 straipsnyje numatytos vartotojų teisės, 6 straipsnyje numatytos susijusios teisės dėl prieigos prie tinklo infrastruktūros, pavyzdžiui, dėl skaidrumo, proporcingumo ir nediskriminavimo, III skyriuje, įskaitant 21 straipsnį numatytos vartotojų teisės, tokiu mastu, koku tiekama namų ūkiams, ir 31 straipsnio 1 ir 2 dalyse, 33 straipsnio 1 dalyje, 37 straipsnyje ir Reglamento (ES) 2019/943 5 straipsnyje nurodytos pareigos. Dėl išimties tinklo sąnaudos neturi būti neproporcingai perkeliamos tinklų, kuriems išimtis netaikoma, vartotojams, neturi būti daromas neigiamas poveikis tinklo saugumui arba lankstumo plėtojimui. Apie veiklą, kuriai pagal šią dalį taikoma išimtis, pranešama reguliavimo institucijai, kurios stebi ir prireikus užtikrina šioje dalyje numatytų teisių ir pareigų vykdymą.**

## 2 straipsnis papildomas nauja apibrėžtimi:

**29a) gyvenamųjų namų sistema – sistema, kuri paskirsto vietoje pagamintą elektros energiją vienam ar keliems pastatams, esantiems ribotoje teritorijoje, daugiausia naudojamoje gyvenamosioms reikmėms;“;**

3) įterpiamas 40a straipsnis:

„40a straipsnis

### **Tinklo plėtra ir įgaliojimai priimti sprendimus dėl investavimo**

1. Bent kas dvejus metus visi perdavimo sistemos operatoriai, pagal 2 dalies c punktą pasikonsultavę su visais atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais, reguliavimo institucijai **ar kitai institucijai, jeigu valstybė narė tam tikslui paskyrė kitą kompetentingą instituciją**, pateikia dešimties metų tinklo plėtros planą, grindžiamą esama ir numatoma pasiūla ir paklausa. Tame tinklo plėtros plane nurodomos veiksmingos priemonės, skirtos sistemos pajėgumų pakankamumui ir tiekimo saugumui užtikrinti. Perdavimo sistemos operatorius dešimties metų tinklo plėtros planą paskelbia savo interneto svetainėje.

Valstybės narės stengiasi užtikrinti suderintus atitinkamų dešimties metų gamtinių dujų, vandenilio ir elektros energijos tinklo plėtros planų rengimo veiksmus.

2. Dešimties metų tinklo plėtros plane visų pirma:

- a) rinkos dalyviams nurodoma pagrindinė perdavimo infrastruktūra, kurią reikia sukurti arba modernizuoti per ateinančius dešimt metų ir per ateinančius penkiolika metų, atsižvelgiant į išankstinės perspektyvos investicijų potencialą siekiant patenkinti būsimus sistemos poreikius;
- b) svarstomas neiškastinių lankstumo išteklių naudojimas pagal Reglamentą (ES) 2019/943, nelaidiniai sprendimai pagal Reglamentą (ES) [*TEN-E reglamentas, pasiūlytas COM(2025)xxxx*] ir kitos sistemos plėtros alternatyvos;
- c) vadovaujama kas dvejus metus pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2024/1788<sup>25</sup> 55 straipsnį rengiamu bendru scenarijumi, kuris turi derėti su pagrindiniu scenarijumi [...], nustatytu pagal Reglamento (ES) [*TEN-E reglamentas, pasiūlytas COM(2025)xxxx*] 11 straipsnį. **Siekiant priimti labiau informacija grindžiamus investicinius sprendimus, taip pat gali būti atsižvelgiama į jautrumo analizę, parengtą pagal Reglamento (ES) [*TEN-E reglamentas, pasiūlytas COM(2025)xxxx*] 11 straipsnį [...] ir papildomus scenarijus arba jautrumo aspektus.**
- d) užtikrinamas nuoseklumas su integruotu nacionaliniu energetikos ir klimato srities veiksmų planu bei jo atnaujinimais, atsižvelgiama į dabartinę būklę, nurodytą integruotose nacionalinėse energetikos ir klimato srities planuose, pateiktuose pagal Reglamentą (ES) 2018/1999, užtikrinamas nuoseklumas su Direktyva (ES) 2018/2001 nustatytais tikslais, užtikrinamas principo „svarbiausia – energijos vartojimo efektyvumas“ taikymas pagal Direktyvos (ES) 2023/1791 27 straipsnį ir remiamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2021/1119<sup>26</sup> 2 straipsnio 1 dalyje ir 4 straipsnio 1 dalyje nustatytas poveikio klimatui neutralumo tikslas;

---

<sup>25</sup> 2024 m. birželio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2024/1788 dėl dujų iš atsinaujinančiųjų išteklių, gamtinių dujų ir vandenilio vidaus rinkų bendrųjų taisyklių, kuria iš dalies keičiama Direktyva (ES) 2023/1791 ir panaikinama Direktyva 2009/73/EB, ([OL L, 2024/1788, 2024 7 15](#), ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1788/oj>).

<sup>26</sup> 2021 m. birželio 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/1119, kuriuo nustatoma poveikio klimatui neutralumo pasiekimo sistema ir iš dalies keičiami reglamentai (EB) Nr. 401/2009 ir (ES) 2018/1999, (Europos klimato teisės aktas) (OL L 243, 2021 7 9, p. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1119/oj>).

- e) nurodomos visos investicijos, dėl kurių jau priimtas sprendimas, ir nustatomos naujos investicijos, kurias reikės padaryti per kitus trejus metus;
  - f) nustatomas visų investicinių projektų terminas.
3. Prie naujų infrastruktūros projektų pridedamas paaiškinimas, kaip atsižvelgta į nelaidinius sprendimus, neiškastinių išteklių lankstumo išteklius ar kitas sistemos plėtros alternatyvas.
4. Rengdamas dešimties metų tinklo plėtros planą perdavimo sistemos operatorius visapusiškai atsižvelgia į reguliavimo apkrova naudojimo, energijos kaupimo įrenginių ir kitų išteklių potencialą, kaip sistemos plėtros alternatyvas, taip pat į tikėtiną suvartojimą, prekybą su kitomis valstybėmis bei visos Sąjungos ir regioniniams tinklams skirtus investicijų planus.
5. Reguliavimo institucija **ar kita institucija, jeigu valstybė narė tam tikslui paskyrė kitą kompetentingą instituciją, užtikrina, kad** dėl dešimties metų tinklo plėtros plano **būtų viešai ir skaidriai konsultuojamasi su** visais faktiniais ar potencialiais sistemos naudotojais. Asmenų ar įmonių, teigiančių, jog yra potencialūs sistemos naudotojai, gali būti paprašyta pagrįsti tokius teiginius. Reguliavimo institucija **ar kita institucija, jeigu valstybė narė tam tikslui paskyrė kitą kompetentingą instituciją,** paskelbia konsultavimosi proceso rezultatus, visų pirma galimą investavimo poreikį.

6. Reguliavimo institucija **ar kita institucija, jeigu valstybė narė tam tikslui paskyrė kitą kompetentingą instituciją**, patvirtina dešimties metų tinklo plėtros planą arba paprašo iš dalies jį pakeisti ir išnagrinėja, ar dešimties metų tinklo plėtros plane atsižvelgta į visus investavimo poreikius, kurie buvo nustatyti konsultavimosi procese, ir ar jis suderinamas su neprivalomu visos Sąjungos dešimties metų tinklo plėtros planu (toliau – visos Sąjungos tinklo plėtros planas), nurodytu Reglamento (ES) 2019/943 30 straipsnio 1 dalies b punkte. Jei iškyla abejonių dėl suderinamumo su visos Sąjungos tinklo plėtros planu, reguliavimo institucija konsultuojasi su ACER. Reguliavimo institucija **ar kita institucija, jeigu valstybė narė tam tikslui paskyrė kitą kompetentingą instituciją**, perdavimo sistemos operatoriaus gali paprašyti iš dalies pakeisti savo dešimties metų tinklo plėtros planą.

Kompetentingos nacionalinės institucijos išnagrinėja, ar dešimties metų tinklo plėtros planas suderinamas su nacionaliniu energetikos ir klimato srities veiksmų planu, pateiktu pagal Reglamentą (ES) 2018/1999.

7. Reguliavimo institucija **ar kita institucija, jeigu valstybė narė tam tikslui paskyrė kitą kompetentingą instituciją**, vykdo dešimties metų tinklo plėtros plano įgyvendinimo stebėseną ir atlieka jo vertinimą.

8. Tuo atveju, kai nepriklausomas sistemos operatorius arba nepriklausomas perdavimo sistemos operatorius dėl kitų nei nuo jo priklausančių svarbių priežasčių nepadaro investicijos, kuri pagal dešimties metų tinklo plėtros planą turėjo būti padaryta per kitus trejus metus, valstybės narės užtikrina, kad reguliavimo institucija privalėtų imtis bent vienos iš toliau nurodytų priemonių tam, kad atitinkama investicija būtų padaryta, jei tokia investicija vis dar svarbi atsižvelgiant į naujausią dešimties metų tinklo plėtros planą:
- a) reikalauti, kad perdavimo sistemos operatorius atliktų atitinkamas investicijas;
  - b) dėl atitinkamos investicijos organizuoti konkursą, kuriame galėtų dalyvauti bet kurie investuotojai, arba
  - c) įpareigoti perdavimo sistemos operatorių sutikti padidinti kapitalą, siekiant finansuoti reikiamas investicijas ir sudaryti sąlygas nepriklausomiems investuotojams dalyvauti kapitale.
9. Kai reguliavimo institucija pasinaudoja 8 dalies b punkte nurodytais įgaliojimais, ji perdavimo sistemos operatorių gali įpareigoti sutikti su vienu ar daugiau iš šių reikalavimų:
- a) kad bet kuri trečioji šalis teiktų finansavimą;
  - b) kad bet kuri trečioji šalis vykdytų statybą;
  - c) kad pats sukurtų atitinkamą naują turtą;
  - d) kad pats eksploatuotų atitinkamą naują turtą.

Perdavimo sistemos operatorius suteikia investuotojams visą investavimui reikalingą informaciją, prijungia naują turtą prie perdavimo tinklo ir apskritai deda visas pastangas sudaryti palankesnes sąlygas investicinio projekto įgyvendinimui.

Atitinkamas finansavimo priemonės patvirtina reguliavimo institucija.

10. Kai reguliavimo institucija pasinaudoja 8 dalyje nurodytais įgaliojimais, atitinkamose tarifų taisyklėse atsižvelgiama į atitinkamų investicijų sąnaudas.“;
- 4) 51 straipsnis išbraukiamas.
- 5) [...]  
[...]

### *3 straipsnis*

#### **Direktyvos (ES) 2024/1788 daliniai pakeitimai**

Direktyva (ES) 2024/1788 iš dalies keičiama taip:

- 1) 8 straipsnis iš dalies keičiamas taip:

- a) 1 dalis pakeičiama taip:

„1. Kai gamtinių dujų įrenginiams, vandenilio gamybos įrenginiams ir vandenilio sistemos infrastruktūrai įrengti ar eksploatuoti reikia leidimo, pavyzdžiui, licencijos, leidimo, koncesijos, sutikimo ar patvirtinimo, valstybės narės ar bet kuri jų paskirta kompetentinga institucija, laikydamosi 2–11 dalių ir 16 dalies, išduoda leidimus tokiems įrenginiams, infrastruktūrai, vamzdynams ar su jais susijusiai įrangai statyti arba eksploatuoti savo teritorijoje. Be to, valstybės narės ar bet kuri jų paskirta kompetentinga institucija gali tuo pačiu pagrindu išduoti leidimą gamtinėms dujoms ir vandeniliui tiekti ir leidimą didmenininkams.“;

- b) įterpiamos šios 5a–5d dalys:

- „5a. Valstybės narės užtikrina, kad tais atvejais, kai paraiškose trūksta procedūrai reikalingų tyrimų, ataskaitų ar dokumentų, kompetentingos nacionalinės institucijos, bendradarbiaudamos su kitomis atitinkamomis institucijomis, per tris mėnesius nuo paraiškos pateikimo paprašytų plėtotojų pateikti reikiamą medžiagą, nurodydamos jos apimtį ir išsamumo lygį.

**Plėtotojų paprašiusi pateikti reikiamą medžiagą, nei kompetentinga institucija, nei bet kuri kita atitinkama institucija neprašo papildomos informacijos, tyrimų, ataskaitų ar vertinimų, išskyrus atvejus, kai projektas arba jį supanti aplinka iš esmės pasikeitė ir dėl to pradiniai kriterijai, kuriais buvo grindžiami sprendimai, tapo nebetinkami, [...] **kai remiantis turima informacija nebūtų įmanoma priimti teigiamo sprendimo arba kai reikalinga papildoma informacija dėl su sauga susijusių susirūpinimą keliančių klausimų.** Tokiais [...] atvejais nacionalinė kompetentinga institucija projekto rengėjui pateikia tinkamai pagrįstą prašymo pateikti papildomos informacijos pagrindimą.**

- 5b. Valstybės narės užtikrina, kad kompetentingos nacionalinės institucijos turėtų pakankamai techninių, finansinių ir žmogiškųjų išteklių, kad galėtų priimti sprendimą dėl leidimo iki 5 dalyje nustatyto termino.

5c. Per 1 dalyje nurodytą leidimų išdavimo procedūrą, susijusią su vandenilio gamybos įrenginiais ir vandenilio sistemos infrastruktūra, valstybės narės **gali numatyti** [...], kad atitinkamoms kompetentingoms institucijoms nepateikus atsakymo iki 5 dalyje nustatyto termino, konkretūs **tarpiniai administraciniai** veiksmai būtų laikomi patvirtintais, išskyrus **aiškiai priimamus** aplinkosaugos sprendimus, **išskyrus atvejus, kai tokia galimybė aiškiai numatyta jų teisės sistemose.** [...]

5d. Visi sprendimai skelbiami viešai **pagal galiojančius teisės aktus.**“; [...]

ba) 6 dalis papildoma šia dalimi:

„6a. Daroma prielaida, kad planuojant, statant ir eksploatuojant elektros energijos iš vandenilio perdavimo ir skirstymo sistemos infrastruktūrą prisidedama prie išmetamų azoto junginių kiekio ilgalaikio mažinimo, ir nereikalaujama atlikti išmetamų azoto junginių kiekio vertinimo atliekant vertinimą, kuris gali būti atliekamas pagal Tarybos direktyvos 92/43/EEB 6 straipsnį. [...]“;

c) 8 dalis papildoma šia pastraipa:

„Kontaktiniai punktai gali būti tie patys, kaip Reglamento (ES) 2022/869 8 straipsnyje nurodytos nacionalinės kompetentingos institucijos arba pagal Direktyvos (ES) 2018/2001 16 straipsnį apibrėžti kontaktiniai punktai.“;

d) įterpiama ši 16 dalis:

- „16. Valstybės narės [...] **gali sukurti** [...] skaitmeninį **portalą** [...] arba sujungtus portalus [...], **skirtus lengvai prieinamu formatu tvarkyti prašymus, kaip tai suprantama 1 dalyje,** susijusius procesus, [...] nagrinėjamus sprendimus **ir pateiktus sprendimus.** [...] **Tokiame portale arba portaluose gali būti užtikrinama prieiga prie atitinkamų aplinkos ir geologinių duomenų ir sprendimų, saugomų bendrame skaitmeninės geografinės informacijos sistema grindžiamame** [...] portale, nurodytame Europos Parlamento ir Tarybos reglamento [xxxxx] 10 straipsnio 3 dalyje.“

#### *4 straipsnis*

#### **Perkėlimas į nacionalinę teisę**

1. Valstybės narės užtikrina, kad įsigaliojusių įstatymai ir kiti teisės aktai, būtini, kad šios direktyvos būtų laikomasi ne vėliau kaip praėjus dvejims metams nuo jos priėmimo. Jos nedelsdamos pateikia Komisijai tų teisės aktų nuostatų tekstą.

Valstybės narės, priimdamos tas nuostatas, daro jose nuorodą į šią direktyvą arba tokia nuoroda daroma jas oficialiai skelbiant. Nuorodos darymo tvarką nustato valstybės narės.

2. Valstybės narės pateikia Komisijai šios direktyvos taikymo srityje priimtų nacionalinės teisės aktų pagrindinių nuostatų tekstus.

#### *5 straipsnis*

#### **Įsigaliojimas**

Ši direktyva įsigalioja dvidešimtą dieną po jos paskelbimo Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje.

#### *6 straipsnis*

#### **Adresatai**

Ši direktyva skirta valstybėms narėms.

Priimta Briuselyje

*Europos Parlamento vardu*  
*Pirmininkas / Pirmininkė*

*Tarybos vardu*  
*Pirmininkas / Pirmininkė*